

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishvu:
za celo leto naprej K 22.40
za pol leta " " 11.20
za četrt leta " " 5.60
za en mesec " " 1.90

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

SLOVENEK

Inserati:

Enostop. petivrstna (72mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več kot trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust

Izhaja

vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Političen list za slovenski narod

Upravišvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — V sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 8 strani.

Kmečki stanovski shod. Liberalna obstrukcija poražena

Ljubljana, 31. jan. 1909.

Ob ogromni udeležbi se je izvršil prvi kmečki stanovski shod. Če tudi je bil porazglas omejen le na ljubljansko in kamniško okrajno glavarstvo, je le prišlo veliko število kmetov tudi iz drugih delov naše dežele: z Dolenjske, Notranjske itd., a tudi nekaj zastopnikov goriške in štajerske kmečke zveze je bilo navzočih. Vsled prevelike kulantnosti mnogih naših somišljenikov so dobili tudi mnogi liberalci vstopnice v roke in tako je prišlo na stotine liberalcev na naš shod z jasnim namenom, da motijo shod in da ga, če mogoče, razbijejo. Liberalci so se porazdelili med poštene kmečke može in pristaše S. L. S. in skušali takoj spočetka z živinskim tuljenjem onemogočiti ves shod. A kljub vsej zahrbtni, podli in divji agitaciji kmečkih sovražnikov, zagriženih nasprotnikov S. L. S. se ogromna večina ni dala premotiti. Pošteni in zavedni može S. L. S. so prišli v Ljubljano, da poslušajo svoje poslance in da povejo sami svoje mnenje, — ne pa da tulijo in razgrajajo, dasi tudi so jih liberalci na to hujskali. Seveda so bili liberalni hujškači takoj začetkom shoda razkrinkani kot lažnjivci in osramočeni do kosti. Po deželi so namreč lagali tedne in tedne, da hoče S. L. S. kmetom vsiliti zavarovanje, da jim hoče naložiti nov davek ali da jim ga je že naložila, da jih hoče pregnati z grunta in kar je enakih budalosti še več. Tisti občeznani oderuhi in sleparji, liberalni magnati in liberalni učitelji, ki so vražijo kmeta v dno svoje duše, so vprizorili vprav velikansko špekulacijo po ameriškem načinu v američanskem zlogu. Na nevednost, lahkovernost in nezaupljivost enega dela našega ljudstva, hoteč kmeta na kmeta nahujskati zoper S. L. S., torej zoper tisto stranko, ki je ravno kmeta vzbudila iz spanja, kmetu dala zavest njegove veljave in njegovih pravic, kmetu priborila večino v deželni zboru in v deželnem odboru, sovražnike kmeta pa postavila pod kap. Vsa ta špekulacija

se je izjalovila in do kosti osramočeni stoje danes liberalni hujškači v svoji sramotni nagoti pred poštenim slovenskim ljudstvom, postavljeni na laž in izročeni javnemu posmehu in zaničevanju. Treba je bilo le, da so prišli poštene može v Ljubljano in da so čuli neposredno moško besedo voditeljev S. L. S. Takoj v prvih minutah po otvoritvi shoda je bil položaj pojasnjen. Voditelj S. L. S., dr. Šusteršič, je takoj odkrito in pošteno povedal to, kar je sicer za vsakega, ki pozna S. L. S., samoočebi umevno, kar so pa nekateri može v zadnjih tednih svoje razburjenosti pozabili in kar osobito navzočim liberalcem ni šlo v bučo, da bodo poslanci S. L. S. v zadevi kmečkega zavarovanja storili ravno to, kar so pri izvrševanju svojega poslanstva še vedno storili in le to, kar bo kmetstvo ljudstvo samo sklenilo!

Voditelj S. L. S. je še pristavil, da je on osebno po resnem, vsestranskem premišljevanju prišel do zaključka, da vladni predlog tak, kakršen je, ne ugaja kmečkim razmeram in da mu je on toraj protivni — da pa on svoje osebno mnenje podvrže popolnoma volji in odločitvi kmetov samih, ki naj odločijo, kakor je njihova volja.

In kako krasen prizor je bil, gotovo najkrasnejši na tem shodu, ko je nastopil poslanec dr. Krek. On, ki je osebnega mnenja, da bi tu vladna predloga v bistvu bila velike koristi za kmečki stan in ki je to tudi z moško odkritostjo na shodu povdarjal, je le moško in odkrito izjavil, da njegovo osebno mnenje nič ne velja, ako kmečko ljudstvo samo drugače sklene. Zanj je in bo merodajno vedno le, kar ljudstvo samo hoče.

Razburjeni valovi so se hitro polegali. Kmetje so hitro izprevideli, da je bilo razburjenje popolnoma nepotrebno in da bi tudi dosegli isti uspeh, če bi bili brez vsakega razburjenja prišli v Ljubljano. Shod se je izrekel z ogromno večino, t. j. z vsemi zoper pet glasov zoper kmečko zavarovanje, t. j. zoper vladno predlogo. Poslanci S. L. S. so vzeli to na znanje in se bodo ravnali po tem.

Eno epizodo shoda še posebej omenjamo. Padla je na shodu nepremišljena beseda zoper duhovnike. Poslanec dr. Krek je to besedo sijajno zavrnil med viharnim odobravanjem zborovalcev, kazoč na nesebično požrtvovalno delovanje

duhovskega stanu med ljudstvom za ljudstvo. Dotičnik, ki je bil nepremišljeno besedo brez hudega namena izpregovoril, je to besedo sam odkritosrčno obžaloval in to povdarjal nasproti poslancem.

V sledečem podajamo podrobno poročilo o shodu samem:

Dr. Ivan Šusteršič,

načelnik S. L. S. pozdravlja kmečke može s Kranjskega, može s Štajerskega in Goriškega, ki so prišli kljub temu, da je shod omejen. Pozdravlja tudi vse druge, ki so prišli; vsak je dobil prostora, nihče ni hodil zastoj v Ljubljano. Potem nadaljuje približno tako-le:

Posvetovati se imamo o jako važni zadevi, o zadevi, ki razburja javnost v naši deželi. To je prva točka našega dnevnega reda. Jaz mislim, da je ta stvar tako važna, da je prav, da se zgovorimo samo o tej zadevi. To je vprašanje socialnega zavarovanja. (Živahno pritrdjevanje.)

Naj mi bo dovoljeno, da takoj zdaj pri otvoritvi shoda povem o tej stvari svoje osebno mnenje.

Vlada, in sicer prejšnja vlada, ki je odstopila, je vložila v državnem zboru predlogo o zavarovanju za slučaj starosti in onemoglosti, ki obsega tudi kmečko zavarovanje. Ako se kot poslanec kmečkega ljudstva vprašam za učinek te predloge, ko bi postala zakon, glede na posebne kmečke razmere, moram po resnem premišljevanju reči, da imam velike in tehtne pomisleke proti tej predlogi. To moram reči kot kmečki poslanec.

Upoštevati je treba posebne kmečke razmere.

Zato je tudi vodstvo S. L. S. takoj, ko je vlada vložila svojo predlogo, sklenilo, da poslanci S. L. S. v tej zadevi ne ukredujejo ničesar, dokler niso kmetje sami govorili, kako hočejo in kaj hočejo. (Viharno pritrdjevanje in »Živio« klici. Burni klici: »Tako je prav!«)

Mi smo ljudska stranka, in za nas poslance ljudske stranke je merodajna ljudska volja. (Živahno pritrdjevanje.) In v prvi vrsti naše ljudske stranke stoji kmet, in kar on hoče ali noče, to je za nas merodajno. Jaz vam povem, da ta vladna predloga, kakršna je, po mojem prepričanju za naše kmečke razmere ni! (Burno pritrdjevanje.)

In zato sem jaz zoper ta vladni pred-

log kmečkega zavarovanja. (Ponovno viharno pritrdjevanje.)

Kajti jaz imam to prepričanje, da velika večina našega kmeta teh plačil ne zmore. (Viharni: »Ne!«) To je moje mnenje.

Če ste pa vi drugega mnenja, pa drugače sklenite; pa vas bom tudi ubogal. (Burni klici: Ne! Mi smo istega mnenja!)

Mi se nismo zastoj borili za splošno in enako volivno pravico! Smo in ostane mo za to, da bo tudi v tem kakor tudi v vsakem drugem slučaju to veljalo, kar ljudstvo samo hoče. (Viharni klici: »Bravo! Živio!«) In to, može, kar ljudstvo samo odloči, to mora biti merodajno za vsakega poslanca. (Ponovljeni viharni živio-klici in ploskanje.)

Može! nekaj pa je v tej vladni predlogi, kar je prav in kar smo mi sami zahtevali, namreč, da je vlada ponudila iz državne blagajne plačati vsakemu kmetu in članu kmečke družine, ko doseže starostni prispevek v znesku 90 kron na leto. In, može, za to pa ni treba stvari tako napraviti, kakor jo vlada predlaga. Če vlada hoče kaj dati, naj nikar ne zahteva plačil, ki jih kmet ne zmore. (Pritrdjevanje.)

Može! Pomislite, da je pri tej predlogi sodeloval kmet, ki je bil takrat minister. To je češki kmet Prašek. Razumljivo je to, če pomislimo, da so kmečke razmere na Češkem, pa tudi na Moravskem, v Nižji in tudi Gorenji Avstriji vse drugačne kakor pri nas. Tam utegnejo plačati prispevke, pri nas v mnogih krajih ne!

Vlada, država, sem rekel, hoče dati vsakemu, ki je 65 let star, 90 kron na leto.

Dobro, može! Dobro, če dá, ampak tistega plačila naj nikar ne zahteva in v plačilo naj nikogar ne sili! (Živahno pritrdjevanje.) Če hoče kdo sam plačevati, naj plačuje, ampak siliti se nobenega ne sme. (Dobro! Dobro!) Kdor hoče plačati, bo dobil celo starostno rento. Kdor pa noče ali ne more vplačevati, naj dobi drž. prispevek. To je moje stališče (Burno pritrdjevanje) in stališče vseh poslancev slovenskega kluba. Stališče vseh poslancev slovenskega kluba je to — in to je bilo zadnjič enoglasno sklenjeno, — da kakor bodo kmetje sklenili, tako bomo pa mi glasovali. (Viharno ploskanje. Navdušeni dobro-klici.) Sedaj pa, može, za to smo vas poklicali, — odločite, in kar boste sklenili,

In v resnici je bil zdravnik. Akoravno me je veselilo slišati ta glas, moje veselje vseeno ni bilo čisto. Kajti v veliko svojo zadrego sem se spomnil svojega nepokrnega in tatinskega vedenja, in ko sem videl, kam me je dovedlo — v kakšno družbo in v kakšne nevarnosti — me je bilo sram mu pogledati v obraz.

Moral je vstati še v temi, kajti dan se je komaj začel svitati, in ko sem skočil k strelni lini in pogledal venkaj, sem ga videl stati kakor nekaj dni poprej Silverja, notri do kolen v megli.

»Vi, zdravnik? Dobro jutro, gospod!« je zaklical Silver, ki se je v trenutku zdramil. »Zelo zgodni ste, gotovo. Kdor zgodaj vstaja, mu kruha ostaja, pravi pregovor. Jurij, potrudite se malo in pomagajte dr. Liveseyu čez ograjo. Vse je dobro, vsi vaši bolniki zdravi — vsi veseli!«

Tako je govoril in stal vrhu griča z bergljami pod ramo in eno roko vprto ob kočo.

»Precejšnjo iznenadenje imamo za vas, gospod,« je nadaljeval. »Malega tujca imamo tukaj — he! he! Novega stanovalca, gospod, prav imenitnega; spal je, kakor da bi bil ubit, da, ravno poleg Johna — rama ob rami, celo noč.«

Dr. Livesey je v tem času že prišel preko ograje in skoro do kuharja in slišal sem, kako se mu je spremenil njegov glas, ko je rekel:

LISTER.

Otok zakladov.

Angleško spisal R. L. Stevenson. Prevel J. M. (Dalje.)

Silver je naenkrat skočil pokonci in se opiral z eno roko ob steno. »Sedaj te pa posvarim, Jurij,« je zakričal. »Se ena taka beseda od tebe in jaz te pozovem na boj. Vi bi mi morali povedati — ti in ostali, ki ste mi s svojim rovarjenjem izgubili mojo ladjo. Toda ne, vi ne morete, vi nimate niti toliko razuma kakor kak ščurek. Vendar ti znaš govoriti vladno in bodeš, Jurij Merry, zanesi se na to!«

»To je dovolj lepo,« je rekel stari Morgan.

»Lepo! Jaz mislim tudi,« je dejal pomorski kuhar. »Vi ste izgubili ladjo, jaz pa sem našel zaklad. Kdo je potem boljši in več vreden? In sedaj naj bom odstavljen, grom in strela! Izvolite si kapitanom kogar hočete, jaz sem sit vsega tega!«

»Silver!« so zaklicali, »živio Barbecue! Barbecue je naš kapitan!«

»Tako se torej sedaj glasi?« je vzkliknil kuhar. »Jurij, zdi se, da boš moral še malo počakati, prijatelj; in sreča zate,

da jaz nisem maščevalen človek. Kaj pa sedaj, tovariši, s tem črnim znamenjem? Mislim, da ni za nič, kaj ne? Dick je svojo srečo zapravljal in poškodoval svoje sv. pismo, in to je skoro vse.«

»Vendar bode mogoče še v prihodnje poljubiti knjigo, ali ne?« je mrmral Dick, ki je bil očitno razburjen radi kletve, ki si jo je nakopal.

»Sv. pismo in en kos izrezan iz njegaj!« je odvrnil Silver porogljivo. »Ne. Sedaj ni več vredno kakor kaka knjiga pesmi.«

»Torej res ne?« je vzkliknil Dick z nekakim veseljem. »No, potem mislim, da je vseeno še vredna, da jo obdržim.«

»Tukaj, Jakec — tukaj je nekaj posebnega za tebe,« je rekel Silver in mi izročil papir.

Bil je okrogle oblike in nekako tako velik, kakor srebrni denar za pet kron; ena stran je bila prazna, kajti bil je zadnji list v knjigi; na drugi pa ste bili ena ali dve vrstici iz razodenja — med drugim te-le besede, ki so se mi posebno vtisnile v spomin: »Zunaj so psi in morilci.« Tiskana stran je bila počrnjena z lesnim ogljem, ki je umazal moje prste; na sprednji strani pa je bila z istim predmetom napisana beseda: »Odstavljen.« Še vedno imam to posebnost shranjeno, vendar ni več videti niti sledu pisave izvzemši ene črte, kakor

bi jo naredil človek z nohtom svojega palca.

Tako se je končal ta nočni dogodek. Nato smo legli spat potem, ko smo se nekoliko okrepčali s pijačo, in Silverjevo maščevanje se je pokazalo v tem, da je postavil Jurija Merryja na stražo ter mu zagrozil s smrtjo, ako bi se izkazal nezvestega.

Dolga časa je trajalo, predno sem zaspal, in Bog ve, da sem imel dovolj tvarine za premišljevanje o možu, ki sem ga usmrtil ta dan, pred vsem pa to znamenito igro, katero je igral Silver, ko je z eno roko držal skupaj upornike, z drugo se pa oprijemal vseh mogočih in nemogočih sredstev, da bi dognal mir in rešil svoje ničvredno življenje. On sam je mirno spal in glasno smrčal; mene je pa srce bolelo radi njega, če tudi je bil tako hudoben človek, ko sem sedaj premišljeval nevarnost, ki so ga obdajale, in sramotne vislice, ki so ga čakale.

XXX. Poglavje.

Na častno besedo.

Vzbudil me je — da, nas vse je vzbudil, kajti videl sem celo, kako se je cela straža pred vratmi stresnila, kjer se je bila zgrudila — glasen, krepak glas, ki nam je klical od roba gozda:

»Koča ahaj!« je klical. »Zdravnik je tukaj.«

to je naša postava. (Viharno pritrdjevanje in ploskanje.)

Na to predlaga dr. Šusteršič, naj se izvoli predsedništvo iz srede navzočih kmetov. Toda ker se shod ni mogel zediniti v osebah, je soglasno odobril, da naj predseduje načelnik S. L. S. dr. Šusteršič, ki je potem vodil zborovanje do konca.

Deželni poslanec Mandelj:

izvaja, da so volivci njegovega okraja zoper zavarovanje in tudi on sam iz lastnega prepričanja proti, in sicer za to, ker naš kmet ni v takih razmerah, da bi zmagal prispevke. Govornik bi si tudi zavaroval življenje za milijon, če bi mogel plačevati premije. Konstatira, da so se poslanci takoj, ko se je zvedelo za vladno predlogo, posvetovali in rekli, da se mora stvar pred vsem naznaniti kmetom in da v državnem zboru ne sme priti v pretres, dokler se ne ve, kaj mislijo o tem naši kmetje. Zavarovanje pa v državnem zboru še sploh niti ni prišlo v pretres. Kako nespametno je torej kogarkoli dolžiti, da je zakrivil, da bo moral kmet plačevati visoke prispevke. Ne dajte se begati od brezvestnih ljudi, da so vaši poslanci to naredili. Kaj bodo pa naredili, saj jih je samo deset! (Burno odobravanje.)

Po govoru poslanca Mandelja govore Ivan Remškar, tajnik S. L. S. in župan Stanovnik iz Horjula, ki izvaja med drugim, da ga veseli, in da je vesel dan danes zanj, ker se kmetje tako zelo zanimajo za tako gospodarsko vprašanje, kakor je socialno zavarovanje. Želi, naj poslanci pouče kmete, kakšna je nova vladna predloga v resnici. Ni prav, da se stvar zavrže kar prvi hip. Priporoča prostovoljno zavarovanje. Govornik naglašja, da so bili kmetje pred 15 leti skoro vsi proti posojilnicam. Danes pa ni nobenega tukaj, da so Rajfajznovke koristne in potrebne. (Viharno pritrdjevanje.)

Kmečke želje.

Nato govore: Štrukelj, odbornik »Kmečke zveze«, ki navaja več kmečkih želja z ozirom na predlogo o socialnem zavarovanju in o izpremembi postavnih določil o lovu. J o z e f P o z n i č želi tesno organizacijo kmečkega stanu in močne kmečke shode. Odločno zahteva, naj se izpremene postavbe o ljudskih šolah, za katere bi bil pravi naslov birokratska ne pa ljudska šola. A n t o n Z u p a n č i č iz Sela pri Šumbregu toži o težavah kmečkega stanu. Govori o nazorih, ki so bili glede na zavarovalno predlogo razširjeni po Dolenjskem in pravi, da so bili v tem vprašanju v njegovem domačem kraju kmetje zapeljani po duhovščini. K temu pripomnimo, da je po shodu stopil Zupančič nepozvan k našemu poročevalcu in mu moško ter odločno izjavil, da z omenjenim besedilom ni mislil žaliti duhovščine. Govoril je nepravilno na stvar in je hotel pravzaprav le povedati, da so bili kmetje v njegovem domačem kraju zato vznevoljeni, ker so bili opozorjeni, da je vsled prevelikega števila udeležencev shod razdeljen. Opravičil se je zato pri poslancih.

Govor državnega poslanca dr. Janeza Ev. Kreka.

Dr. Krek, burno pozdravljen, izvaja: Dragi možje! Oglasil sem se k besedi zaradi tiste opazke, ki jo je izrekel moj cenjeni predgovornik. Jaz nikomur ne zamerim, kdor pove kakšno svoje prepričanje. Samo to moram v tem slučaju

reči, da te besede, ki jih je izrekel, češ, da so duhovniki zapeljali glede zavarovalne predloge ljudstvo v zmoto, niso resnične. Jaz te besede v imenu svojega stanu in v imenu ogromne večine našega ljudstva najodločneje zavračam. (Odobravanje.)

Dragi moji! Jaz sem poslušal Vaše govore in kar se je vmes govorilo, in sem dobil to prepričanje, da je naš današnji shod zbral kmete vseh struj in vseh strank. Ena stvar pa je, ki je ne morem zamolčati, naj pride karkoli, namreč, da se je tukaj delal šum in vpitje in podžigala strast od nam nasprotne strani. Jaz sem pripravljen poslušati tudi nasprotnika; ampak da bi mislil, da sme hoditi v mojo hišo šum delat, zgago in vpit, tega pa ne! Toliko korajže, da to pove, mora imeti človek, tudi če ni več kakor poslanec. (Burno pritrdjevanje.) Na ta način, kakor se je tukaj godilo, da so naši ljudje pustili, da so nasprotniki, ki so prišli kot gostje, hoteli shod vladati, in sicer ne z odra, tega nikdar več! Mi bomo poskrbeli, da bodo kmečki gostje, naši nasprotniki, tudi drugičkrat imeli lepo priložnost slišati vse, komandirali pa naših shodov ne bodo. (Burno odobravanje.)

Tukaj kliče eden ves čas. (Dr. Krek pokaže na nekega liberalci. — Klic: Liberalci je!) Če imate korajžo, gor pridite in se Vam bo dala beseda in odgovorilo, kakor treba. Jaz ne bom slepih miši lovil, marveč moško in odkrito povedal svoje misli.

Za tako postavbo, proti kateri so se kmetje v večini izrekli, proti kateri so naši kmetje protestirali, noben naš poslanec glasovati ne sme, ker je zastopnik ljudstva. (Tako je!) To stoji! Ampak jaz Vas tu vprašam — ne vprašam svojih volivcev — marveč celi zbor volivcev Slovenske Ljudske Stranke vprašam, ali ni naših devet drugih državnih poslancev, dr. Žitnik, dr. Šusteršič itd. zaslužilo, da se jim bolj zaupa, kakor se jim je zaupalo v tem vprašanju? To je sramota za tiste, ki so se dali zapeljati brezvestnim ljudem. Ali mislite, da so poslanci, katerim ste izkazali z izvolitvijo svoje zaupanje, sami sleparji in lumpje? Ampak jaz pravim, da zaupanje, ki je živelo pri volitvah, še živi. Le zvijača tistih, ki so vajeni v kalnem ribariti in metati ljudstvu pesek v oči zato, da bi sami svoje žepe polnili, le zvijača tistih zapeljivcev in pohujševalcev ljudstva hoče izrjaviti to zaupanje iz src naših kmetov. (Viharno pritrdjevanje.)

Le par stvari izmed tistih grdih laži, ki so jih namenoma trosili med ljudstvo, naj omenim. Prva je, da se je govorilo, da je novi davek že naložen. Stvar je pa v resnici taka, da predloga še niti do posvetovanja ni prišla. Pojavilo se je toliko mnenj, da dve leti ne bosta zadostovali, da se pride po velikem delu do jasnosti glede zavarovanja. Tudi kmetje na Poljskem pravijo, da vladna predloga ni za nič. Po mojem prepričanju ji ni moči odreči vsakega pomena. Namen je dober. Jaz bi, ako bi se Vi ne bili izrekli proti, bil za to postavbo. Sedaj pa, ko vidim mnenje ljudstva, bom stal tam, kjer je moja dolžnost! (Živahno pritrdjevanje.)

Moji volivci so poslušali moje stališče in niso bili tako nespametni, kakor nekateri danes tukaj, ki se le bojijo novega davka, pa pojasnil nočejo slišati. Laž je torej, da je novo breme že naloženo.

Druga laž glede duhovnikov. Naši duhovniki niso imeli priložnosti te predloge,

ki je tako velika (govornik kaže na debelo knjigo) še do dobrega spoznati.

Naša duhovščina nima nič pri tej predlogi: je ni naredila, je ni zahtevala, je ni upoznala in je še ne more poznati. Ta predloga je precej velika; ima 325 paragrafov. Jaz sem jo študiral par mesecev. Zato pravim, da o tej postavi ne morete dobiti po domačih duhovnikih pojasnil, in če ste to poskušali, se je lahko primerilo, da niste dobili pravih pojasnil.

Gonja proti duhovščini ima najbolj grde korenine in stroške bodo plačali tisti, ki so bili tako nesrečni, da so šli brezvestnim sleparjem na lim. Možje, zlasti Notranjci in Dolenjci, ki ste tu navzoči, povejte, kdo je pred leti imel korajžo nastopiti proti oduštvu? Tisti, ki Vas sedaj hujskajo proti duhovnikom? Takrat smo mi nastopili. (Tako je!) Dr. Šusteršič in jaz imava dovolj pravice vprašati, kdo je imel pogum voditi vojsko dolgo vrsto let proti oduštvu, ki so Vas izžemali, in vprašati, kdo je imel pogum voditi vojsko, da je končno kmet prišel do prve besede v kranjskem deželnem zboru. (Burno pritrdjevanje in odobravanje.) In sedaj se naj upa reči kdo, da hočemo mi, ki smo v takih razmerah vodili boj za kmeta, tega kmeta odreti in da smo ga osleparili!

Zagotavljam Vas pa, da je velika večina našega ljudstva pametna in da se ji da s pametno besedo vse pojasniti. Zato pa sem tudi prepričan, da bo tudi te oblake prodrlo solnce resnice in da bomo vkljub spletkam prišli kmalu zopet do miru in pravega spoznanja. (Burno pritrdjevanje.)

Jaz bi imel danes tu dolžnost pojasniti nekatera druga vprašanja. V svojih študijah glede vladne predloge sem prišel do sledečih faktov: Leta 1869. je bilo na Kranjskem 463.273 ljudi, leta 1900 nekaj nad pol milijona. Samostojnih kmetov je bilo leta 1869 petdeset tisoč, leta 1900 pa 55.192. Tu se vidi, da število zlasti malih kmetov, ki imajo k večjemu eno ali dve kravici, ki torej pravzaprav niso kmetje, ampak reveži, še večji reveži kot delavci. Leta 1869 je bilo 80 ljudi med stotino, ki so se preživljali s kmečkim delom, leta 1900 pa le 70, torej za 10 odstotkov manj. Hlapcev in dekel je bilo leta 1869 na Kranjskem 138.720, leta 1900 pa le 27.346. (Čujte!) Več ko 111 tisoč ljudi je danes že zapustilo kmečki stan. To so številke, pri katerih se moramo ustaviti in se vprašati, kaj naj se zgodi. Tako ne gre naprej! Ljudstvo, ki je potrebno za obdelovanje zemlje, zemljo zapušča, in ona vsled tega izgublja svojo moč, kar ni na škodo samo kmečkemu stanu, ampak tudi na škodo drugih stanov.

Iz teh števil, dragi moji, razvidite, kje treba zastaviti glavno oporo za kmeta. Jaz imam danes pripravljenih nekoliko nasvetov, kako bi se kmetu pomagalo, in bom te nasvete povedal ob drugi priliki.

Prvi moj nasvet je ta: poselski red se mora izpremeniti tako, da odpoved ne bo omogočena na tako kratek čas, kakor zdaj, ampak bolj na dolgo dobo. Jaz mislim, da bi odpoved pri kmečkem delu morala biti samo na eno leto ali pa pol leta in da bi moral biti določen čas, kdaj se sme odpovedati. To bi bilo za kmete boljše in za posle. Za posle je neobhodno potrebno, da imajo določen en dan, v katerem se menjajo službe. (Pritrdjevanje med zborovalci.)

Drugi nasvet: Naše kmečke zveze, in za to stvar treba, da so naši ljudje skupaj, in to govorim samo našim ljudem — liberalci pri tem nima besede — naše kmečke zveze naj po svojih zaupnikih od vasi do vasi, od hiše do hiše preiščejo v najkrajšem času, vsaj v dveh mesecih, koliko poslov v celi deželi manjka. To število potrebujemo, da se bomo nanje sklicevali, ko bomo zahtevali od vlade, da uvede, kakor je to že v veljavi na Nemškem, da bo vsak naš fant pri vojakih že o Veliki noči tistega leta, ko pride na dopust, dobil seznamek izpraznjenih služb na kmetih. Reveži, ki nimajo svoje strehe, nezakonski otroci, ki ne vedo kam domov, gredo od vojakov v mesto. Tem moramo dati priložnost, da bodo vedeli natančno, kje je potreba delavnih moči. Ta izkaz rabimo, da ga pokažemo vladi. Zastopniki štajerske in goriške zveze naj vplivajo doma v istem smislu. (Pritrdjevanje.)

Dr. Kreka je poizkušal motiti neki Žargi, delavec pri Žabkarju, znan socialni demokrat, ki se je vtihtopil na shod in se je odlikoval s hujskajočimi medklici. Ker ni hotel držati jezika za zobmi, dasi ga je načelnik S. L. S. dr. Ivan Šusteršič sam opetovano osebno pozval, naj se dostojno obnaša in tudi ni ubogal kmetov, ki so klicali, naj molči. Zborovalci so se naveličali ga poslušati, nekaj mož je stopilo k njemu in ga pozvalo, naj gre vun. Ker se je upiral, so ga za zavrtili in predno se je zavedel, je bil zunaj. Ker se je

vtihtopil še enkrat na shod, so ga pa prijeli žuljave kmečke roke in ga nesle vun, kjer je bil predstavljen policiji, da se legitimira.

Po tem prizoru nadaljuje dr. Krek svoj govor, ko je naznanil shodu še dr. Šusteršič, zakaj da je bil odstranjen nekmet Žargi s shoda. Dr. Krek izvaja nadalje:

Dalje! Kmečke zveze naj z našim časopisjem prično posredovanje za delo, da se lahko pri njih oglašajo, kdor potrebuje poslov in posel, ki bi rad dobil službo. Ker so kmečke zveze razširjene po vsem Slovenskem, je čisto lahko mogoče, da to izpeljemo. Kmečke zveze bi dobivale poročila, da se v tem in tem kraju, v tem in tem času potrebuje toliko hlapcev ali dekel; potem bi morale priobčevati v listih vse ponudbe in zahteve. In ker naši listi pridejo v vsako hišo in jih berejo tudi posli, bo kmetu pomagano. Dolenjci bodo lahko hodili n. pr. na Gorenjsko, Notranjci na Koroško, sploh kjer se jih bo rabilo. Prepričan sem, da to lahko sijajno izvedemo in predlagam, naj današnji shod narочи kmečkim zvezam, da v tej stvari začno krepko delo v korist našega kmečkega stanu, ki bo tem potem lahko dobil potrebnih delavnih moči. (Burno odobravanje in pritrdjevanje.)

Druga važna reč je sledeča. Kje je največja nevarnost, največja težava in škoda sedaj, ko poslov manjka? Po mojih skušnjah naše kmečke žene in gospodinje največ trpe, in tega se najbolj bojim, da bodo s časom omagale. Pred tridesetimi leti, ko je bilo poslov dovolj, so naše gospodinje lahko skrbele za otroke. Danes je vse na njihovih glavah. Za tri ljudi delajo kakor črna živina. In zato vidimo, da danes kmečke žene hirajo, hitro oslabe in prej umirajo, kakor pred tridesetimi leti. Danes imamo veliko nevarnost, da se naš rod poslabša, ker tako neizrečeno trpe kmečke žene in matere. (Pritrdjevanje.) Pravi se vedno, in res je, da brez živinoreje kmet ne more shajati, da jo je treba povzdigniti. Kako jo boš pa povzdignil, če nimaš ljudi, ki bi živino opravljali, ki bi mlado živino vzgajali, kakor otroka. Saj je jasno, da je pri živini, zlasti pri mladi, toliko dela ali še več, kakor pri otrocih. A danes kmet nima delavnih moči, ki bi mu pomagale. (Pritrdjevanje.)

Drugod imajo ljudi, ki so naučeni na delo v hlevu. Na velikih graščinah so takozvani švajcarji, moški večinoma iz Švice, ki so izučeni, da znajo opravljati tudi 40 glav živine, ki molzejo, polagajo klajo, kidajo gnoj, skratka, opravljajo vsa dela, ki so pri živini potrebna. Za to dobe hran, stanovanje in našega denarja 10 do 15 goldinarjev. Naš kmet hlapce veliko dražje plačuje in pri tem niso tako izučeni, kakor bi bilo želeli. (Pritrdjevanje.)

Moja misel je ta, da bi na mesto tako nepotrebne šole, kakor jo imamo na Grmu, morali dati našim dekletom priložnost, da bi se naučila dela v hlevih. Za to bi zadostovali tri- do petmesečni kurzi, kjer bi se izučile kot švajcarice. Moralo bi se jih pošteno plačati in kmet bi lažje izhajal.

Jaz se ne bojim nikogar in rečem odkrito, kar mislim. Med tem ko trpi kot črna živina kmečka mati in žena, med tem časom pa dekleta iz takih hiš, ki nimajo sami dosti zemlje, postajajo. Zalibog je med njimi največ nečimernosti in najmanj pridnosti. Za take mlade ženske, ki ne vedo s svojim časom kaj začeti, je treba poskrbeti. V hlev zdaj ne gredo. Če bi se jim pa dala priložnost, da bi se kaj naučile, če bi postal hlev nekaj lepega, nekaj »nobel«, da se ne bodo sramovale...

Jaz sem prepričan, da če napravimo take pametne gospodinske šole in spravimo vanje veliko takih deklet, potem bi te ženske vedno na kmetih ostale.

Danes imate med 37 tisoči poslov večino, okoli 23 tisoč takih, ki ostanejo na kmetih samo do 20. leta. Od 20. do 30. leta pa gredo skoraj vsi proč od kmečkega dela. Če jih pa naučite za delo v hlevu, bodo dekleta pri tem delu ostale, dokler bo mogoče.

To je kar se tiče gospodinskih šol. Kje je pa vzrok, da pri nas začne kmečko delo smrdeti takim, ki jih oče ne sili k delu? Vzrok je ta, da v naših šolah veselja od tega dela ne dobe, ampak vse kaj drugega. (Tako je!) Jaz bi rad videl, da bi to postalo drugače, in mislim, da postane samo takrat, ko bodo učiteljice same imele veselje nad hlevom in živino in bodo same ljubile kmečko delo. (Dobro!) Naša dolžnost bo torej, da se učiteljicam omogoči, da bodo na primer v počitnicah lahko obiskovale Marijanišče in druge gospodinske šole, — tako leto za letom in se naučile, kako se dela v hlevu, pri praščih, na vrtu, pri kurah. In to znanje naj potem zanesejo med ljudstvo. (Odobravanje.)

(Dalje prihodnjič.)

× × ×

»Vendar ni Jakec?«

»Prav tisti Jakec, kakor je vedno bil,« je rekel Silver.

Zdravnik je obstal na mestu, vendar ni ničesar dejal; nekoliko sekund pa je preteklo, predno je mogel zopet naprej.

»No, no,« je rekel, »najprvo dolžnost, potem pa radost, kakor bi dejali vi sami, Silver. Poglejmo najprej vaše bolnike.«

Trenutek pozneje je stopil v hišo, jezo no pomagal meni in začel svoje opravilo med bolniki. Zdela se mi je, da se ne boji ničesar, akoravno je moral vedeti, da je viselo njegovo življenje med temi izdajalskimi lopovi na eni sami niti; on pa je stopil k svojim bolnikom, kakor da bi obiskal mirno družino doma na Angleškem. Njegovo vedenje je vplivalo na te ljudi, kakor mislim; kajti obnašali so se nasproti njemu, kakor da bi se ne bilo ničesar zgodilo — kakor da bi bil on še vedno ladijin zdravnik, oni sami pa še vedno zvesti mornarji na krovu.

»Z vami gre dobro, prijatelj,« je dejal onemu, ki je imel obvezano glavo. »Vaša glava mora biti trda kakor železo. No, Jurij, kaj pa z vami? Zelo lepo barvo imate, zares, vaša jetra so se vam morala prevrniti. Ali ste vzeli ono zdravilo? Ali je vzelo ono zdravilo, možje?«

»Da, gospod, vzelo ga je v resnici,« je odgovoril Morgan.

»Ker sem, kakor vidite, zdravnik upornikov ali jetnišnični zdravnik, kakor se raje jaz imenujem,« je rekel dr. Livesey prijazno, »smatram kot svojo zadevo, da ne izgubim nobenega moža kralju Juriju (Bog ga živi!) in vislicam.«

Lopovi so se spogledali, vendar so zabavljivo mirno vtaknili v žep.

»Dick se ne počuti dobro,« je dejal eden.

»Ali res?« je odvrnil zdravnik. »Dobro, stopi semkaj, Dick, in pokaži mi svoj jezik. No, čuditi bi se moral, ako bi se ne! Njegov jezik je tak, da bi se ga celo kak Francoz ustrašil! Zopet mrzlica!«

»Seveda,« je rekel Morgan, »to prihaja od trganja sv. pisma.«

»To prihaja od tega — kakor pravite, — od tega, ker ste tako neznansko veliki norci,« je odgovoril zdravnik, »in nimate niti toliko pameti, da bi razločili dober zrak od strupenega, in suho zemljo od slabega, s kugo nasičenega močvirja. Meni se zdi prav verjetno — to je seveda samo moje mnenje — da pojedete vsi prej rakom žvižgat, predno preženete to rumeno mrzlico iz svojih teles. V močvirju taboriti! Silver, zelo se vam čudim. Vi ste vendar nekoliko bolj pametni kakor ostali tukaj, vendar se zdi, da nimate niti sledu pojma o zdravstvenih pravilih.«

(Dalje prihodnjič.)

Ostali govorniki.

Nato so govorili še dr. Krek, dr. Lampe, odposlanec »Štajerske kmečke zveze« dr. Hohnjec in v imenu zastopanih članov goriških kmečkih zvez Fr. Kremžar, na kar je dr. Ivan Susteršič z živijo-klici kmečkemu ljudstvu zaključil shod. Govor dr. Kreka in dr. Lampe objavimo po stenografskem zapisniku. Dr. Krekov in dr. Lampetov govor sta bila sprejeta z velikanskim navdušenjem. Z govorom dr. Kreka pričnemo danes, kolikor ga je bilo mogoče postaviti.

× × ×

Po shodu so se mnogi od zborovalcev razgovarjali s poslanci in jim prinašali svoje želje in težnje. Ob tej priliki se je žalibog pokazalo, da so mnogi popolnoma napačno poučeni o vsebini vladne predloge. Poslušali so z velikim zanimanjem pojasnila, ki so jih dajali poslanci.

Predloga obsega nič manj kot 325 paragrafov, ki so deloma silno zamotani. Splošna je bila želja zborovalcev, da bi se večkrat vršili kmečki stanovski shodi. Je toliko za kmeta vevlažnih zadev, o katerih se je treba posvetovati in razgovoriti.

Z navdušenimi živijo-klici so se zborovalci mirno razšli. Razburjeni so bili po shodu samo še liberalci, ker so se njihove podle nakane popolnoma izjalovile.

Mi zaključujemo svoje poročilo s klicem:

Bog živi slovenski kmečki stan in daj Bog, da se kmalu vidimo zopet na kmečkem stanovskem shodu — toda brez liberalcev.

Jezikovni zakon za Češko. — § 14? — Češke demonstracije

Avstrijski parlament zelo boleha. Brez ozirov na desno in levo treba povedati, da so tega krivci nacionalni prenapetosti na Češkem, bodisi da so Nemci ali pa pripadajo mladočeški in Klofačevi stranki. Ti ljudje kažejo, da nalog ljudskega parlamenta čisto nič ne razumejo in se drže stare razvade, da hočejo z obstrukcijo iz vlade izsiliti koncesije. Nacionalni radikalci so krivi, da se parlament ne more orestiti duha korupcije, ki je dedščina prejšnje zbornice privilegirancev. Mladočehi in Nemci so zahtevali od vlade venomer zakonov in naredb, da se jezikovne razmere uredi, zdaj pa se je vlada odločila, da splošni jezikovni zakon za Češko predloži zbornici že v sredo in kaj se zgodi? Mladočehi nočejo o jezikovni predlogi nič slišati in se pripravljajo na obstrukcijo. Že naprej zahtevajo, da se jezikovne razmere morajo urediti tako, kakor oni hočejo, če ne, ne bo parlamenta. To naj razume, kdor more. Razumljiva bi bila obstrukcija ostalih slovanskih strank, ki po pravici smejo zahtevati, da se jezikovne razmere uredi ne le za Češko temveč za vso državo, nerazumljivo pa je, da hočejo češke nacionalne stranke obstruirati, še predno dobro poznajo zakon, ki ga vlada predloži. Ali ni to popolno pomanjkanje čuta za parlamentarizem? Čemu pa je parlament, če ne za to, da sam odloči usodo vladnega jezikovnega zakona potem, ko ga je objektivno presodil? Če hoče kdo z resno obstrukcijo onemogočiti, da pride načrt v razpravo, ne more zasledovati nič drugega kakor da razbije parlament. Potem je kriv, da utegne vlada poseči po § 14. ali pa apelirati na volivce. Vendar pa je upravičeno mnenje, da mladočeški in radikalni obstrukcijski nujni predlogi niso resni. Najbrž imajo le namen dati ministru-krajanu Začku priliko, da spravi v nov jezikovni načrt določbe v prilog češkemu stališču, kar od svoje strani dela tudi nemški bojni petelin dr. Schreiner za Nemce.

Jezikovni zakon.

Vladni jezikovni načrt določa, da se ustanovijo okrožne vlade, ki bodo neposredno podrejene namestništvu. 10 je čeških, 6 nemških, 4 so mešane. Okrajna glavarstva, katerih je zdaj 100, pa pomnožijo za 15 novih (115), od teh 6 nemških. Sodnih okrajev, katerih je zdaj 224, bo odslej 238. 138 bo čeških, 95 nemških, 5 mešanih. Okrožne vlade bodo nad okrajnimi glavarstvi in bodo odločale v prvi in drugi instanci o tistih zadevah, ki so zdaj spadale pod kompetenco namestništva. Le Praga ostane docela pod kompetenco namestništva. Namestništvo bo gledena glavarstva odslej odločalo o zadevah, ki se tičejo vse dežele ali ki presegajo obseg enega okrožja, ki ima svojo vlado. Načelnik okrožne vlade bo okrožnovladni predsednik, njegov namestnik namestniški svetnik.

Kar se tiče zunanega uradnega jezika, je načeloma pri čeških okrožjih, gla-

varstvih in sodnih okrajih češki, pri nemških nemški. Vendar pa se ima pri enojezičnih uradih s strankami uradovati v jeziku strank in vlogi tudi v tem jeziku rešiti. Isto velja za ustmene razprave. Protokol se pa piše v uradnem jeziku, pridejati se pa mu morajo kot priloge izpovedbe strank v njihovem jeziku, kakor tudi odločbe, ki so za dotično stranko obvezne. Javne knjige se vodijo v uradnem jeziku, kar velja tudi za razglase, napise in šampile. Pri dvojezičnih okrožjih sta oba jezika popolnoma enakoveljavnata. Notranji uradni jezik je pri čeških okrožjih češki, pri nemških nemški. Nemško se uraduje z vojaštvom, orožništvom, centralo in izvendeželskimi uradi. Praško deželno nad sodišče se razdeli v dva senata, češki in nemški. Pri enojezičnih uradih se zahteva popolna jezikovna kvalifikacija uradnikov; uradniki, zmožni drugega deželnega jezika, dobe posebno službeno doklado. O jezikovni kvalifikaciji uradnikov odločajo posebne komisije. Za češke in nemške uradnike se določi posebno razmerje 62 : 38.

Kako se na Nemcih maščuje bojkot.

Nemški »rajh« bojkotira vse izdelke iz Češke, posebno pivo, ješpren in hmelj. Ta bojkot pa občutno zadene ne samo Čehe ampak tudi Nemce! Nemški oddelek deželnega kulturnega sveta je odposlal k namestniku Coudenhove posebno deputacijo, da intervenira pri nemški vladi, da bojkot poneha. Namestnik je obljubil, da stori, kar je v njegovi moči.

Zopetni nemiri v Pragi. Socialni demokratje proti Klofačevcem. (Najnovejše.)

Praga, 31. januarja. Nemško dijaštvo je bilo sklenilo, da za to nedeljo opusti svoj oslovski bumel, ker je policija Prikope sklenila zapreti. Policija je Prikope res zaprla, vrh tega so morali vsi hišni posestniki in celo kavarni zapreti vrata in pred vsakimi hišnimi vrati je stal policaj. Vzlic tem odredbam je bilo okoli Prikop polno češkega občinstva, večinoma Klofačevcev. Ko je nekaj nemških buršov v čepicah iz menze šlo v nemški kazino, so jih Čehi sprejeli s Hamba-klici in jih skušali preteptati. Policija na konjih je vsak spopad takoj preprečila. Medtem pa so zborovali v bližini Prikop socialni demokrati. Govorila sta dr. Adler in Nemec. Ob 12. opoldan so šli socialisti na cesto in klicali Klofačevcem: »Sram vas bodi, hujšakači! Saj ste plačani! Ker ni nemških dijakov, bi radi nas napadli! Češkemu narodu delate le sramoto! Klofačevci so se bali lotiti se socialnih demokratov, ker so slednji bili v premoči. Konečno je policija stranki ločila. Popoldne je bilo popolnoma mirno.

Dr. Gessmann

v korespondenci »Austria« izjavlja, da se je poslanec Fresl, ki je očital Jugoslovonom, da so se na Gessmannovem stanovanju zbrali, da osnujejo »Slovanski centrum«, zagal. Njegove trditve so namestoma izmišljene, ker dr. Gessmann na osnovu slovanskega centra ni niti najmanj vplival, niti zanjo vedel.

Ministrski svet.

(Najnovejše.)

Dunaj, 31. januarja. Danes je zboroval ministrski svet. Jezikovne predloge za Češko ni izpremenil in je sklenil jo že v sredo zbornici predložiti.

C. KR. ARMADA.

Schönaich odstopi? Izpremembe v generaliteti.

Oficiozno se dementuje vest, da je stališče voj. ministra Schönaicha omajano. Vzlic temu trdijo poučeni krogi, da bo Schönaich demisioniral. Na njega mesto bo najbrž imenovan FML. Krobotin. Tudi generalni armadni nadzornik baron zadrski vojni komandant pl. Varesanin ali Albori odstopi in ga bo nadomestoval ali pa budimpeštanski zborni poveljnik Czibulka. Vest pa, da odstopi šef generalnega štaba Hötendorf in pride na njegovo mesto graški poveljnik Potiorek, je najbrž neosnovana.

Inteligentna skušnja se odpravi.

Pri razpravi o novem brambnem zakonu namerava vojna uprava predlagati, da se odpravi takozvana inteligentna skušnja za enoletno prostovoljstvo. Prvič je ta naprava v kvar armadi, ker se iz takih prostovoljcev navadno rekrutira manjvredni častniški material, drugič pa je inteligentna skušnja nedemokratični privilegij za imovitejše stanove.

OGRSKE NESRAMNOSTI.

Proti dr. Bienertu.

Vsi mažarski listi ljuto napadajo avstrijskega ministrskega predsednika, ker

je baje v aneksijskem odseku izjavil, da Ogrska do Bosne nima nikakih pravic. (V resnici se je baron Bienert veliko milejše izrazil in čisto po zakonu.) »Pester Lloyd« pozivlja vlado, naj proti Avstriji nastopi vendar enkrat z vso odločnostjo. »Budapest Hirap« očita avstrijskemu parlamentu, da ne priznava kraljevske prislege, (v kateri je po mažarski interpretaciji izraženo pravo Ogrske do Bosne.)

Proti narodnostim.

Več nadžupanov je prepovedalo kurze za analfabete, v katerih se uče Slovaki in Rumuni branja in pisanja, da postanejo deležni direktne volivne pravice po Andrassyjevem volivno-reformnem načrtu.

Košut ne toži.

»Reichspost« je objavila odprto pismo na mažarske liste, v katerih jih pozivlja, naj njeno odprto pismo priobčijo. V tem pismu pozivlja dunajski list, naj jo Košut zaradi njenih odkritij (ki smo jih v »Slovenca« preteklo soboto objavili) toži. Mažarski žurnalisti so v kavarni »Balaton« sklenili, da pismo zamolče. Le socialistični »Nepszava« je bil toliko pošten, da je pismo v celoti objavil. Košut je žurnalistom izjavil, da ne bo tožil in zato listi pisma ne objavijo. Čedna družba!

BALKAN.

Avstrijsko-turški sporazum.

Dunaj, 30. januarja. 31. januarja se odpošlje z Dunaja protokol glede na sporazum s Turčijo. Avstrijski ministrski svet ga je nekoliko izpremenil. Poučeni krogi trdijo, da je sporazum gotova stvar. Srbi so pridobili zase v turškem parlamentu opozicijo 30 glasov proti sporazumu.

Carigrad, 30. januarja. »Tanin« piše, da bo zbornica avstrijsko-turški sporazum kljub opoziciji sprejela. O ministrski krizi ni govora.

Bolgarsko-turški sporazum?

Dunaj, 30. januarja. Vsled prizadevanj velesil pod vodstvom Rusije in Avstrije je bolgarska vlada obljubila mobilizacijo ustaviti; zdaj izkušajo Turčijo pregovoriti, da opusti namero obmejne regulacije nasproti Bolgarski. Bolgarijo skušajo pregovoriti, da plača Turčiji odškodnino 100 milijonov frankov.

Avstrijsko-srbski sporazum?

Berolin, 30. januarja. Bivši srbski ministrski predsednik dr. Vladan Gjorgjevič bo tu predaval o balkanskem vprašanju in naglašal potrebo sporazuma med Srbijo in Avstrijo. (Gjorgjevič dožle Srbi, da dela na Dunaju direktno za sporazum.)

Dunaj, 30. januarja. Diplomatski krogi naglašajo, da je izolacija Srbije, ako bi Avstrijo napadla, med velesilami sklenjena stvar. Srbiji ne ostane nič drugega kakor da se začne direktno z Avstrijo pogajati.

Srbski minister za notranje zadeve proti bandam!

Belgrad, 30. januarja. Minister za notranje zadeve dr. Milosavljevič je narodno-obrambenemu odboru odločno izjavil, da ne bo trpel zbiranja band proti Bosni, ker vlada ne more prevzeti odgovornosti za posledice takega početja.

REVOLUCIJA V PERZIJ SE RAZŠIRJA.

Petrograd, 30. januarja. Glasom vesti iz Perzije prehajajo vladne perzijske čete k revolucionarcem. Satarkan je odstavil več guvernerjev ter izročil upravo svojim prištamem.

Revolucija v Perziji se čim dalje bolj razširja. Vladne čete so bile pri Tebrisu v več spopadih poražene.

IZ POTRESNEGA OZEMLJA.

Messina, 30. januarja. V minoli noči je bilo čuti več potresnih sunkov. Ob 6.15 uri zjutraj je bil močan potres, ki ga je spremljala podzemski bobnenje. Zrušilo se je nekoliko zidov. Potres je povzročil med prebivalstvom velik strah. Dežuje.

Dnevne novice.

+ Liberalci zoper deželni zbor. V sobotnem uvodniku »Slovenskega Naroda« liberalci britko tožijo in grajajo S. L. S., da ni v deželnem zboru nastopila proti baronu Schwarzu tako surovo, kakor liberalna stranka, to se pravi z drugimi besedami, da bi bili liberalci želeli, da bi bila S. L. S. razbila deželni zbor in samo sebe umazala, kakor se je liberalna. Toda S. L. S. se zaveda svoje dolžnosti nasproti ljudstvu. Deželni zbor je za koristno delo za ljudstvo osobito za kmeta, liberalci so pa za burke z morilci in s krvavimi manšetami. Zadnji deželni zbor je v devetih dneh za kmeta več storil, kakor prejšnji liberalni kranjski deželni zbor v desetih letih. Seveda za liberalce to ni posebno častno!

Kakor vse kaže, je upati, da se kranjski deželni zbor v kratkem zopet snide. Takrat bo imela S. L. S. priliko, dati liberalnim poslancem odgovor na sobotni članek »Slovenskega Naroda«. Najvsepešnejši odgovor bo pa obstojal v tem, da bodo poslanci S. L. S. z železno vztrajnostjo in marljivostjo nadaljevali delo za kmeta, naj li že bo to liberalcem prav ali ne. Lovska postava, cestna postava, občinske postave itd., vse se bo strogo prirojilo kmečkim potrebam in koristim. Postave se bodo tako izpremenile, da liberalci ne bodo več gospodarili ne v cestnih in ne v šolskih odborih, kakor tudi ne na lovih. S. L. S. bo napravila povsod kmeta za gospodarja. Končno pa povemo liberalcem še nekaj: da se bo mestni statut ljubljanski vzel v temeljit pretres in da se bo napravila v deželnem zboru temeljita preosnova tako volivnega, kakor občinskega reda ljubljanskega mesta.

+ V »Slovenskem Narodu« zaman iščemo ocene Hribarjevega priznanja, da je 19. septembra zahteval od deželne vlade, da naj postavi vojake na ulico. »Slovenski Narod« o tem molči kakor riba. Zakaj ta molčečnost? Prej se je bilo toliko vpilo, da je baron Schwarz »morilec«, ker je zahteval vojaško asistenco, zdaj, ko je dokazano, da je župan Hribar bil tisti, ki je prvi zahteval vojaštvo, pa kar hipoma grobna tišina. A tudi pri socialnih demokratih! Preje so tulili grobovi, zdaj pa le še prav pohlevno mrmrajo. »Rdeči Prapor« prav ponižno omenja, da je župan Hribar retiriral pred baronom Schwarzom — sicer pa zabavlja čez preklane — »klerikalce«. Seve, je pač težko za socialno-demokratsko stranko, ki je Hribarju pomagala do državnoborskega mandata. A vrnimo se k »Slovenskemu Narodu«, ki je postal, kar se tiče Hribarja, kar mutast. Gospoda je seveda v velikanski zadregi, zato pa misli, najpametnejše je da molči. Kako naj vlečejo načelnika liberalne stranke iz šlamastike, ker je to zanje ravno tako malo mogoče, kakor opirati zamorca. Toda ker »Slovenski Narod« tako molči, pa zadene nas naloga in dolžnost, da se večkrat pečemo za navadno možgane nerazumljivim protislovjem, da je baron Schwarz »morilec«, ker je pozval vojaško asistenco, župan Hribar pa ni, akoravno je tudi zahteval vojaško asistenco, in torej ravno to zagrešil. Pozivljamo »Slovenski Narod«, naj nam to protislovje pojasni. — Pri »Narodu« so sicer skušali jako čeden načrt, da odvrnejo pozornost od Ivana Hribarja. Sobotni »Narod« je objavil dolgovezen uvodnik, kjer temeljito tuhtajo o taktiki S. L. S. v zadnjem deželnem zboru. Res čudno! Liberalna stranka ima v deželnem zboru 12 poslancev. Vsak izmed njih ima svoja usta in svoj jezik. Vsak izmed njih je imel v deželnem zboru priliko, da odpre svoja usta in porabi svoj jezik, in če mu glede na nastop S. L. S. ni bilo kaj po godu, je to lahko tam povedal. A glejte! Cela liberalna stranka v deželnem zboru ni vedela ničesar grajati na nastopu S. L. S. Tulli so le »morilec« proti baronu Schwarzu, proti nastopanju S. L. S. pa ni nihče znil besede, nasprotno so to nastopanje celo odkrito hvalili in čisto glasno pritrdjevali govorom naših poslancev. Zdaj, več kot 14 dni po deželnem zboru, se pa naenkrat nekdo najde, ki v »Slovenskem Narodu« razklada na dolgo in široko nepravilnost taktike S. L. S. v zadnjem zasedanju kranjskega deželnega zbora. Kdor ima količkaj spoštovanja do liberalnih poslancev, mora biti prepričan, da tega članka v »Slovenskem Narodu« ni spisal noben liberalen poslanec. Spisati je to mogel le človek, ki je bil liberalne poslanca pred deželnim zborom hujškal, da naj deželni zbor s silo razbijejo, ker se je bal, — da bi v deželnem zboru baron Schwarz ne imel prilike nekaj povedati, kar dotičnemu ni všeč, ker je tako lepo z mirno, ali bolje rečeno, s kosmato vestjo, štiri mesece gledal in poslušal, kako je bil ves čas samo baron Schwarz morilec. Zares hudo je biti liberalen deželni poslanec!

+ Kmečki prijatelji. Neki kmet je na včerajšnjem shodu povedal sledečo zanimivo: Neki sodnijski adjunkt je kmete šuntal, češ, le pojte na shod, pa samo vpijte, da nobeden do besede ne bo prišel! Kakor je delal ta adjunkt, tako so v prvi vrsti hujškali liberalni učitelji, češ, država in poslanci vam hočejo z zavarovanjem naložiti nov davek. To pravijo tisti liberalni učitelji, ki obenem delajo za to, da bi se kmetu naložila nova bremena, da bi se povišale učiteljske plače, kar bi stalo deželo na leto en milijon!

— Tečaj za voditelje živinorejskih zadrug. »Zadruga Zveza« v Ljubljani priredi od 16. do 18. svečana t. l. poučen tečaj za voditelje živinorejskih zadrug. Tečaj se bo vršil v Ljubljani in sicer deloma

v hotelu »Union« v prostorih krščansko-socialne zveze (K. S. K.), oziroma v mali dvorani, deloma v Marijanišču. Namen tečaja je, izvežbati voditelje živinorejskih zadrug, da bodo zmogli samostojno voditi take zadruge, vpisovati v knjige potrebne podatke, spoznavati in meriti živino itd. Vspored tečaja je naslednji: Dne 16. svečana: od 9. do 10. ure dopoldne: Pomen in ustroj živinorejskih zadrug. Predava državni konzulent J. Legvart. (K. S. K.); od 10. do 12. ure dopoldne: Sestava in delovanje živalskega trupla. Predava živinozdravnik Slivnik. (K. S. K.); od 2. do 4. ure popoldne: Merjenje, vpisovanje in zaznamovanje živine. Predava državni konzulent J. Legvart. (Marijanišče); od 5. do 7. popoldne: Kužne bolezni živine. Predava živinozdravnik Slivnik. (K. S. K.); od 8. do 10. zvečer: Živinorejski seminar. Vodi J. Legvart, predava župnik T. Rožnik. (Hotel »Union«, mala dvorana). — Dne 17. svečana: od 9. do 10. dopoldne: Presojevanje živine. Predava konzulent J. Legvart. (K. S. K.); od 10. do 12. dopoldne: Krmljenje živine. Predava profesor Fr. Pengov. (K. S. K.); od 2. do 4. popoldne: Praktično presojevanje in merjenje živine. Predava konzulent J. Legvart. (Marijanišče); od 5. do 7. popoldne: Paša in ustroj pašnikov. Predava gosp. M. Kump. (K. S. K.); od 8. do 10. zvečer: Živinorejski seminar. Vodi prof. Fr. Pengov, predava g. M. Kump. (Hotel »Union«, mala dvorana). — Dne 18. svečana: od 9. do 10. dopoldne: Nauk o pasmah živine. Predava konzulent J. Legvart. (K. S. K.); od 10. do 12. dopoldne: Oskrbovanje živine. Predava prof. Fr. Pengov. (K. S. K.); od 2. do 6. popoldne: Živinorejsko knjigovodstvo in poslovanje živinorejskih zadrug. Predava konzulent J. Legvart. (K. S. K.).

+ **Kako lažejo.** Goriška »Soča« poroča, da so pri volitvah v trgovsko in obrtno zbornico v veleindustriji volili klerikalci z Nemci. — Lažniki!

S. L. S. marksistična stranka. »Na rodni Dnevnik« objavlja daljšo notico z napisom: »S. L. S. marksistična stranka, v kateri napada dr. Kreka, kateremu smo pokazali dotično notico. Dr. Krek nas je opozoril, da ne odgovarja ljudem, ki vidijo bistvo marksizma v materialističnem naziranju in ne v njegovem nauku o vrednosti in o kapitalu, ljudem, ki ne poznajo ekonomskih naukov sv. Tomaža akvinskoga in školastike, ki kakor je videti, ne poznajo enciklike papeža Leona XIII. »Rerum novarum«, katere, dasi jo citirajo, niti čitali niso, ker bi bili sicer lahko čitali o tem, da delavski sloji z delom svojih rok ustvarjajo vse bogastvo države. Da bodo ti možje sposobni o marksizmu se pogovarjati katoliškim teologom, jim nasvetujemo po dr. Krekovem navodilu nekaj virov. Priporočamo jim, naj čitajo Vogelsangove spise, naj si ogledajo zadnje delo katoliškega duhovnika Viljema Hohoffa, ki ni nič manj marksist kakor dr. Krek, naj čitajo znamenito knjigo dr. Isopescula o zgodovini oduševstva. Potem naj se pa zopet ogledajo, seveda jim ne kratimo pravice, da v sedanjem duhu smejo tudi z lažmi, obrekovanji in sumničeni poizkušati svojo srečo.

Zlato poroko praznovala sta včeraj posestnik Frančišek Rajar in njegova žena Ana v Dečji vasi pri Trebnjem na Dolenjskem v krogu svojih 6 otrok, izmed katerih je gospod Janko Rajar, c. kr. okrajni živinozdravnik na Krškem. Oba jubilarita sta čila in zdrava, kar naj bi ostala še dolgo po zlati poroki.

P. n. gg. katehetom. Zborovanju, ki bo v sredo dne 3. svečana, je določen sledeči spored: a) Odobrenje podrobnega učnega načrta za 4. razred in določitev tvarine ostalih razredov. b) Pomenek o izdelanem navodilu za šolsko razlago bož. zapovedi, ki naj bi bilo uporabno pri izpraševanju vesti. c) Določitev spovednih dni za ljubljanske šole. Lokal: Dvorana »Kat. Tiskarne« II. nadstr.

Vreme v Trstu. Iz Trsta se nam piše: Sinočni večer bil je za Trst nekaj nenavadnega. Po silno mrzlih dnevih, ki so bili kar neznosni vsled razsajanja burje, bila je včerajšnja sobota brez najmanjšega vetra. Krasno je bilo zjutraj in krasen dan se nam je obetal. A proti poldnevu začelo se je nebo oblačiti in zvečer smo imeli nekaj nenavnega. Snežilo je v Trstu tako, kakor navadno sneži v Ljubljani: brez burje. To je bilo veselje! Navajeni smo, da nam prinese sneg le silna burja, a včeraj nas je iznenadil in nam napravil nepopisno veselje. Le škoda, da je danes že izginila za Trst tako nenavadna bela odeja.

Umril je včeraj zjutraj v Trstu višji poštni oficijal Ljudevit Piuk. Ko so bili ukrali pred blizo 20 leti iz blagajne glavne vozne pošte do sedaj še neznan tatovi 50 tisoč goldinarjev, imel je takratni poštni praktikant Piuk v oni usodni noči službo. Po polnoci zaprl je blagajno in ključ je bil shranil pod vzglavje, kakor je bilo predpisano. Zaklenil je vrata onega prostora, kjer je spal in kjer se je nahajala tudi bla-

gajna. V onem času, ko je on spal, bila je izvršena tatvina. Piuk je trdil, da ni slišal najmanjšega ropota, ne, ko so odpirali vrata onega prostora, kjer je spal in kjer se je nahajala tudi blagajna. V onem času, ko je on spal, bila je izvršena tatvina. Piuk je trdil, da ni slišal najmanjšega ropota, ne, ko so odpirali vrata sobe in tudi ne, ko so vzeli ključ izpod njegovega vzglavja. Umevno je, da je moral prestatati vetikanske sitnosti v dolgih zaslišanjih in preiskavah. Tudi preteriran je bil bil, a dokazati mu niso mogli ničesar. Opazovali so ga vendar od onega dogodka naprej v vsem njegovem življenju.

— **Nesreča na železnici pri Jese-nicah.** Z Jesenic nam brizjavljajo: Sinočni brzovlak je povozil na Hrušici železničarja Franceta Kleindiensta. Bil je takoj mrtev.

— **Uboj na Vrhnikih.** Iz dosedaj še neznanega vzroka sta se včeraj, dne 31. januarja, Janez Levak, strojarski pomočnik pri Mihlu Tomšiču, in Franc Grom, zidar, sprla in stepla, nakar je Levak Groma sunil z nožem v levo stran prsi in ga zadel naravnost v srce. Grom je bil v par minutah mrtev. Takoj na lice mesta došli zdravnik je mogel konstatirati samo smrt.

— **Umril** je na Rodici pri Domžalah Valentina Grbec, soproga kolarskega mojstra Ivana Grbeca, v 33. letu svoje dobe. Pogreb bo dne na svečeno ob 4. uri popoldne. Pred štirimi meseci je umrla gospodu Grbecu najmlajša hčerka Eliza in 4. januarja letošnjega leta pa edini sinček Ivanček. Obupanemu možu naše iskreno sožalje!

Volitve v mestni svet tržaški. Volitve v mestni svet, obenem deželni zbor tržaški, so napovedane za junij t. l. Dne 13. junija bo volil 4. mestni volilni razred in 2. okoličanski; 17. junija 3. mestni razred, 21. junija 2. mestni razred; 25. junija 1. mestni in 1. okoličanski. Trgovska in obrtna zbornica bo volila 30. junija.

— **Ribnica — nemška?** Piše se nam: Dopisnik iz Ribnice očita okr. sodnji v Ribnici, da je zoper slovensko stranko izdala nemški »Zahlungsbefehl«, katerega stranka ni razumela, ter pričakuje pojasnila. Nemško plačilno povelje se je izdalo na nemško prošnjo »N. Ö. Landes Unfall- und Haftpflicht-Versicherungsanstalt in Wien«, pri katerem društvu je dotična stranka zavarovana na podlagi tudi nemško napravljene pogodbe. Toliko v pojasnilo dopisniku, kateri se lahko prepriča o tem, da se pri okr. sodnji v Ribnici rešujejo vse tožbe in prošnje v tistem jeziku, v katerem se vložene.

— **Šolska vest.** G. učitelj Ignacij Labernik se je preselil iz Leš na salezijansko šolo na Rakovniku; na njegovo mesto je prišla provizorična učiteljica gđna Pavla Vadnal.

— **Brez levice.** Posestniku F. Mlakarju v Peračici tik Brezja na Gorenjskem je slamoreznica odjedla roko pod kolenom.

— **Rajfajznovka** se je ustanovila v Lešah; dasi je kraj majhen, je imela v treh mesecih nad sto tisoč kron prometa. Posojilo so prosili doslej šele trije v skupnem znesku osem sto kron.

— **Mlinarji in žagarji** tožijo, ker je premalo vode.

— **Potres na Kranjskem.** St. Ožbalt 31/1. Danes zjutraj ob 3/4 na 4. je bil srednomočni potresni sunk; spremljevalo ga je podzemeljsko bobnenje.

— **Zabavni večer,** priredi marijanska kongregacija v Novem Mestu v dvorani rokodelskega doma dne 2. svečana 1909. Začetek točno ob 7. uri. Cene prostorom: Sedeži v I.—II. vrsti po 1.20; v III.—VI. vrsti po 1 K; v VII.—VIII. vrsti po 80 h. Stolišča po 40 h. Nakaznice za sedeže se prodajajo v nedeljo in ponedeljek v prodajalni J. Krajec nasl. in na večer predstave pri blagajni. Spored: I. petje; 1. K. Svitoslav: Pridi mlad, le pridi. Valček; 2. K. Bendl: Glej nad sto pesmi z gozda leta; 3. J. Z.: Hrepenenje; 4. I. H.: Bleškem jezeru; 5. P. H. Sattner: Na planine. Čveterospjev II. Govor. III. Dvospev. Težave hišne gospodinj. Smešni prizor. Po I. I. priredil I. H. IV. Igra. Suema, mala zamoka. Igrakaz v 5 dejanjih. Nemški spisal M. Meienberg. Poslovenil T. K.

— **Zopet nesreča s samokresom.** V Eggerjevem učiteljskem zavodu v Celovcu se je igral učenec Kopic s samokresom, s katerim je večkrat streljal na vrabce. Pri igranju se mu je samokres sprožil, in krogla je zadela nekega Kopicovega sošolca v trebuh. Raničenca so prepeliali v bolnišnico.

— **60.000 kron našel in poveril.** Hlapec Franc Priesenegger je našel poleti leta 1907 na državni cesti, ki pelje iz Ljubelja v Trbiž denarnico z 60.000 kronami. Priesenegger je denarnico utaknil v žep in si denar pridržal, brez da bi komu o tem kaj naznanil. Pred kratkim je kupil eni svojih sester lepo posestvo v bližini Celovca; 13.000 kron pa je podaril drugi sestr. To naknadno bogastvo pri preje ubožnih ljudi je vzbudilo sumnjo in oblast je vso zadevo preiskala in dosegla resnico. Interesantno je, da se izgubitelj še do danes ni

priglasil. Domneva se, da je denar najbrže ukraden ali uropan ali pa da je v zvezi s kakim špijoniranjem. Lasnik denarja se pri nas najbrže ne bo našel.

+ **Zaradi rimske »Anime«** polemizuje z namj tržaška »Zarja« v daljšem članku. Hvaležni smo ji, da je zadevo v marsikaterem oziru pojasnila, saj nočemo nobenemu delati namenoma krivice, svojemu odličnemu dopisniku iz Rima pa nismo imeli povoda ne verjeti, ker je vedno jako dobro informiran, glede na svoje katoličanstvo pa nad vse dvome vzvišen. Bistvene zadeve pa »Zarja« vendar ni razložila. Verjamemo, da je rektor »Anime« dr. Lohninger le iz gmotnih ozir sv. Očetu predlagal, naj se število kapelanov omeji na štiri, toda glavna stvar tiči v tem, ali je pri tej priliki Vatikanu nasvetoval, da morajo ti kaplani, kakor pravi statut, ki se pa v tem oziru dozda ni strogo izpolnjeval, biti nemške narodnosti ali ne. »Zarja« ne pove o tem ničesar. Mogoče je, da se je naš dopisnik v tem oziru zmotil; od cerkvene oblasti se nam dozda ta zadeva še ni pojasnila. Nikakor pa ne razumemo, da nam »Zarja« najbolj to zameri, da je naš dopisnik očital Vatikanu, da je nepoučen in da kakor v časih sv. Cirila in Metoda nekateri nemški prelat izkuša Slovane v Rimu očrniti. Vatikan ne more biti o vsem poučen in če ga kak merodajni faktor, naj bo prelat nižje ali najvišje vrste, informira nalašč napačno, potem je pač napačno informiran. Da so pa Nemci in Lahji večkrat v Rimu kruto proti Slovanom rovali, tega pač nihče ne bo tajil! Saj je še nedavno bil reški župan, veleirendar Vio v Rimu, da doseže ločitev reške škofije od senjske in sicer samo iz nacionalnih ozir sv. In če govorimo o Nemcih, spominjamo samo na kardinala Koppa v Prusiji, ki je svojčas Poljakom prizadel marsikateri krivični udarec in kojega poročila za Rim niso bila vedno nepristranska. Kar se laških prelatov tiče, opozarjamo samo na monsignora Panicci! Toliko glede načina naše polemike; kar se nam zdi krivično, tega ne bomo proti nikomur zamolčali!

— **Slovenci v Inomestu** se shajajo v Cafe-Restaurant Claudia, Claudiastrasse 7 in imajo redne sestanke vsako soboto zvečer ob 8. uri.

— **80 let stara žena zgorela.** Iz Žabnice se nam poroča: V petek dne 29. januarja zvečer okoli 6. ure je gorelo v naši sosesčini pri sv. Duhu. Pogorela je hiša po domače pri Toncu in v njej je zgorela žal tudi nad 80 let stara žena, Toncova Maruša, ki je bolehnala ležala pri peči. Gotovo je nekaj denarja postalo tudi žrtev plamena. Goreti je začelo v hiši, vendar vzrok ni znan, skoro gotovo so se vnele cunje. Rešiti ni bilo mogoče ne žene, ne hiše. Gasilci so storili svojo dolžnost, a manjkalo je vode.

— **Iz Žabnice.** Hud mraz se nam je naredil. Pred tednom smo ga imeli 10° R na prostem. Drevje je kar pokalo. — Naše izobraževalno društvo se stalno razvija. Doslej šteje že 89 udov. Kako lahko bi se mnogo fantov že vpisalo, če bi tisti denar, ki ga od ženinov dobe, v ta koristni namen porabili! — Pri Mohorjevi družbi bomo pa letos z ozirom na število udov nekoliko nazadovali, kakor se kaže. Vendar sile ne bo.

Smrt odpadnika. Te dni je umrl pri Mirniku v Brdih tik italijanske meje 76 letni Gustavo Clemensig, rodod Goričan. Bil je 43 let oskrbnik tamošnjih posestev bratom Benardelli iz Kormina in naizgrizenejši sovražnik Slovencev in Avstrije. Ko je bil že na smrtni postelji, poklical je njegova obitelj duhovnika. Ko je ta stopil v sobo, je napel umirajoči svoje zadnje moči, sel v postelji ter hripavo zarezal nad duhovnikom, naj se pobere, on nima z njim nič opraviti, češ, da duhovnik sovraži Lahe, torej tudi njega; njegova duša ne potrebuje duhovne pomoči. V svoji oporoki je določil, da ga v jamo ne sme spremljati duhoven, ki nasprotuje italijanskemu stremljenju in da tudi noče biti pokopan v slovenski zemlji. Premoženje pa si je napravil s slovenskimi žulji.

— **Prečitane časopise na mejo!** Koliko prečitanih časopisov se zavrže n. pr. v naših mestih Ljubljani, Celju, Trstu, Gorici itd. In vendar bi lahko rodili še soterne sadove za narodno probujo obmejnih Slovencev. Naj bi se lotila dela »Slov. dijaška zveza«, ki bi izdala oklic v naših časopisih, naj bi rodoljublji oddajali prečitane časopise v določenih trgovinah in trafikah, kjer bi se vsak petek pobrali ter oddali v obmejne kraje. »Narodni Jednota Severočeska« je lani izdala za časopise v take namene 11.232 K. In blagodejne posledice vidimo po vsem severnem Češkem.

— **Loške novice.** Smola z našo deško šolo. Šola ima pet razredov in eno sporednico, a sedaj podučuje na nji le eden definitivni učitelj t. j. nadučitelj, povsod drugod nadomestujejo učiteljice, suplente in ena provizorična. Vzrok: smrt in bolezen. Včeraj je umrl učitelj Viktor Jamšek, bivajoč pri svojem bratu v Raj-

henburgu. Služboval je v Šk. Loki od jeseni sem. Nevarno bolan je gosp. Svetič in ga to šolsko leto najbrže ne bo več v šolo. Učitelj Flis ima pa smolo pri vožnji, v par tednih se je že dvakrat prevrnil in zdaj peštuje svoje pretrsele kosti doma, učitelj Zahradnik se je pa v sokolski telovadnici tako poškodoval, da ima dopust do konca februarja. Pri vednih spremembah ni pričakovati dobrih uspehov pri učencih! — Tudi obrtno-nadaljevalna šola trpi radi teh razmer. Oddelki so trije, učitelj pa eden! — Gorelo je v petek zvečer pri konjaču za Kamnitnikom. — Huda zima, pa malo ledu. Rati lanske suše zemlja ne drži vode, ampak vso popije. Zato ni v Vincarjih nobenega ledu. Sekajo ga na Sori in vozijo od sv. Duha. A ga je premalo. — Med zajutrekom umrl je dninar France Kožuh v Stari Loki. Prišel je ravno iz mesta domu, dene košček mesa v usta in zastane. Zadel ga je mrtvoud.

+ **Za predsednika deželnega sodišča v Trstu** je imenovan dvorni svetnik najvišjega sodnega in kasacijskega dvora na Dunaju, Avgust Jacobi.

— **Kaznovani vladni detektivi.** Tudi vladni detektivi vladi še niso dovolj vladni. Na Dunaju je vlada razpustila klub kriminalnih detektivov, načelniku Neuhoferju in referentu Mahru odvzela službo. Detektivi so baje zahtevali zboljšanje službenih razmer in so bili tako napram predstojnikom premalo spoštljivi.

— **Nespodobno obnašanje v cerkvi.** Danes je deželno sodišče obsodilo nekatere fante iz janiške župnije v zapor radi nespodobnega obnašanja v cerkvi in sicer: Jerneja Končarja, p. d. Tolkačevega, na 14 dni in Jožefa Bučarja, p. d. Lanišarjevega na 7 dni strogega zapore. Lansko leto so bili nekateri iz Janč obsojeni v večmesečni zapor radi nenravnega dejanja in krivega pričevanja, letos pa radi nespodobnega obnašanja v cerkvi.

— **Po nedolžnem v ječi.** Iz Vnanjav-predsedeti 7 mesecev v ječi, ker v hišo je v janiški župniji se nam piše: Pred dvema leti je bil Janez Bratun, posestnika sin iz tukajšnje vasi, tri mesece v preiskovalnem zaporu in štiri mesece v ječi, ker je bil obdolžen, da je v neko hišo skozi okno streljal. Z verigami oklenjenega so ga gonili litijski orožniki iz Vnanjovjev v Litijo, iz Litije v Vnanjovje in zopet nazaj Fant, ki je sedaj pri vojakih, povedal je vse to vojaškemu sodišču in tudi izjavil, da je nedolžen. Vojaško sodišče, ki se hoče potegniti za čast svojih fantov, je zahtevalo novo preiskavo. Bilo je o tem že več prič zaslišanih. Kakor priče trdijo, je moral Janez Bratun res po nedolžnem predsedeti sedem mesecev v ječi, ker v še streljano ni bilo, marveč neki kočar iz tukajšnje vasi je, kakor je sam pripovedoval, iz maščevanja s kolom dregnol skozi okno dotične hiše. Kako bode izpadla preiskava, bomo že poročali.

— **Kaj je katoličanom v Dalmaciji sedaj najbolj potreba?** To vprašanje je razpisalo uredništvo »Dan-a« v Spljetu; za najboljšo odgovore bo razdelilo nagrado desetih krasnih knjig.

— **Šolska vest.** Ker je učitelj g. Vincenc Zahrastnik obolel, imenovana je za suplentko v Škofji Loki gđna. A. malija Poljanec. — Za suplentko v Toplice-Zagorje je imenovana gđna. Josipina Simončič.

— **Umril** je v Trstu oče dež. poslanca g. Ivana Sancina, kmalu nato je umrl v Buzetu tega najmlajši sinček.

— **Deželnozborske volitve na Goriškem?** Okrajno glavarstvo v Gorici je poslalo na županstva odlok v zadevi volilnih imenikov za deželnozborske volitve, kar kaže, da so nove volitve za goriški deželni zbor na pragu.

— **Izpraznjena srednješolska mesta.** Od 15. I. do 29. I. so bila razpisana sledeča mesta: Klasična filologija na gimn. za šol. I. 1909/10.: Brno (20. II.), Olomuc (28. II.), Mährisch-Neustadt (2. mest, 20. II.), Linc (1. III.). — Moderna filologija na realkah za šol. I. 1909/10.: razpisanih je zopet 13 mest (med temi 4 že vdrugeč), ponajveč kombinacija francoščina-nemščina. — Zgodovina in zemljepisje na realkah za šol. I. 1909/10.: Bruck ob Muri (15. VI.), Gradec (II. drž. r., 28. II.). — Matematika in naravoslovje za šol. I. 1909/10.: Gradec (uč., 28. II.), Olomuc (r., 20. III.), Gorica (g., 10. III.), Dunaj II. (r., 10. II.), Dunaj IV. (r., 10. III.). — Prirodoslovje: 0. — Verouk: Bergreichenstein (r., 28. II.). — Suplentura za II. tečaj: Dunaj IX. r. (mat.-fiz., 10. II.), Dunaj ces. Fr. Josip. g. (klas. fil., 7. II.). — Kratice: g. = gimnazija, r. = realka, uč. = učiteljske; datum v oklepajih pomeni zadnji dan za vložitev prošnje.

— **Nov denar** po dve kroni dobimo v kratkem. Vlada je že predložila dotično predlogo. Napravili bodo takega denarja za 50 milijonov kron.

Štajerske novice.

Š Krščansko-socialni tečaj v Ptuj se je vrlo dobro obnesel. Nad 120 udeležencev iz vseh slojev slovenskega življa je poslušalo z velikim zanimanjem izborna predavanja gg. dr. Korošca, dr. Hohnjeca, žup. Ozmeča in nadrevizorja Pušenjaka. Jasno se je pokazalo na tečaju, kako potrebna so taka predavanja za naše javno življenje. Slovensko ljudstvo hrepeni po višji izobrazbi, zato smo S. K. S. Z. iz srca hvaležni za vse ure, ki jih nam je pripravila s tem tečajem. S tem pa je tudi pokazala, da je zares prava ljudska ustanova, ki hrepeni po pravem blagru slovenskega ljudstva. Bodimo jej hvaležni s tem, da jo radi podpiramo gmotno in duševno. V njenem okrilju naj se zbira vse, kar je slovensko, pošteno, krščansko. Potrjavovamo in nesebično delovanje voditeljev S. K. S. Z. nam je porok, da nam zasveti prejšnjo ali slej boljša bodočnost. »Štajerc« bo mogoče pisal, da so bili na tečaju samo mlečnozobi fanteki — ne! to niso bili fantički, to je bila elita naše mladine, ki si je iskala na tečaju novih idej, nove navdušenosti, da more zopet krepkeje delovati za blagor svojega naroda! Mladeniči, možje, le pogumno naprej do zmage!

Š Hvaležnost liberalcev! Nemški listi so zadnji čas hudo napadali g. gvardijana Vaupotiča in g. vikarja Pšunderja na Ptuj, ker ju je volilo politično društvo »Pozor« v odbor. Omenjena gospoda nista bila navzoča pri volitvi in sta izvedela še-le iz časnikov, da sta izvoljena. Iz same ljubezni do miru in da se jima ne bi očitalo, da nočeta delovati za narodne interese, sta molče sprejela odborniška mesta, akoravno sta vedela, da je društvo v liberalnih rokah. Dolžnost društva »Pozor« bi sedaj bila, da brani svoje odbornike zoper nemške napade. A glej, niti mazinca niso ganili, niti besedice niso imeli za nju v svojih glasilih! To je torej ono, tolikanj hvalisano skupno delo! Gospodje, poznamo vas! Izvajali bomo posledice iz tega! Gospodoma pa, ki sta postala žrtev skupnega dela, svetujemo, da odloži ta svoja mesta; prijatelj ki nas zapusti v stiski, ni pravi prijatelj!

Š Lutrovski »Štajerc« in minoriti. Odgovor na »non olet« v »Štajercu«, dne 17. jan. 1909. Zadnji čas se opaža, da ptujski »purgarji« kaj radi izlivajo svoj žolč na slovenske minorite. Mislijo, da so s tem bogve kakšnega Hanibala postavili pred samostansko porto. Gospodje, preden ste bili vi à la Plachky, Slawitsch, Linhart etc., bili so že minoriti in so delovali žrtvovno za Slovence ptujske okolice. In to delo, katero so naši prejšnji sobrat izvrševali, ostane tradicijonelno tudi naslednikom. Naši predniki bili so nasprotniki »luterstva« in takšni ostanejo tudi sedanjim minoriti. Če je sploh moderni izrek kedaj prišel do veljave, je gotovo se to zgodilo zadnji čas na Ptuj; kajti tukaj velja: »Lutherisch sein, heißt deutsch sein, in deutsch sein, heißt lutherisch sein«. S takimi principi pa se mi minoriti ne bode mo nikdar bratili; mi ostanemo v resnici, kakor je sicer »Štajerc« v zadnji številki ironično izjavil »zvesti sinovi edino zveličavne rimsko-katoliške cerkve« in zvesti sinovi slovenskega naroda. Očitajte nam, da hodimo k »lutrovcem fehtat«. Mogoče bi bilo — ker se pri nas gospodi pogosto spreminjajo — da je kateri »nov« pater nehote zašel v »lutrovski hajm«; pozivljamo pa »Štajerca«, da nam pove ime dotičnega lutrovca, in z veseljem mu z dvojno mero povrnemo, kar se mu je vsled pomote škodo storilo na njegovem premoženju. Hvala Bogu, da še imamo toliko poštenih katoliških faranov, kateri nas z veseljem podpirajo, tako, da nam ne bode treba prosjati pri nemških lutrovcih. Če bi bili v resnici odvisni od nemško-lutrske pomoči, potem bi že davno samostanske podgane ogledale minoritske kosti. Slednjič pa še pridobimo to dejstvo, da se noben pameten človek ne bode branil plačila, ki mu po pravici gre za naporno delo. Tega se tudi za naprej ne bodo branili minoriti, kakor se ga tudi gotovo žalibog branili ne bodo à la Plachky, Slawitsch, Linhart etc., kadar jim ga prinese zlobna roka za par vrstic obrekovalnih besed. Umazana pisava je pač kaj dobra reklama za umazan list; zato pa »Štajercu« — non olet!!

Š Štiridesetletnico svojega službovanja je praznoval gosp. Boštijan Kranjc, učitelj na mestni deški šoli v Ptuj.

Š Za župana v Spielfeldu je izvoljen Jožef Mikuš.

Š Umrla je v Celju soproga bivšega župana gospa Marija Neckermann.

Š Izvanredni mrtvaški voz se je pripeljal zadnje nedeljo ravno po začetku velike maše ob 10. uri pred stolico v Mariboru. Iz voza so vzeli »krsto« in jo nesli v zvonik. — kajti tu gori, več metrov nad zvonovi je ponoči umrla v srednji starosti Marija Schoerar, čuvajeva soproga, ki tu

gori stanuje s precejšnjo družinico za 66 K mesečno. Zadnje stopnice niso dosti manj pokonci kot slabo nasajena sveča.

Š Za »bürgermeistera« na Spodnji Poljskavi je izvoljen, kakor poroča »Marburgerca«, Engelbert Sicherl, za »vicebürgermeistera« Franc Tröster, za »gemeinderäte« Matija Kotnik, Karl Hrastnik, Jakob Potočnik, Štefan Rudolf in Anton Samatur. Pristna germanska imena!

Š Smrtna kosa. Dne 29 jan. je umrl v Radvanju pri Mariboru Jože Kocmut, penzionirani železniški mizar v 80. letu. Lansko leto je praznoval zlato poroko.

Š Zopet nesreča v Trbovljah. Dne 26. prosinca 1909 je spravljal v Loku stanujoči Jakob Arh vozička s premogom (hunte) iz rudnika. Pri tem ga je vsled ne previdnosti motor na tla podrl in težko poškodoval. Arh je 25 let star, v Trojano na Kranjsko pristojen in oženjen.

Š Kandidat manj. Cassarek, nemški kandidat se poslavlja od Maribora. V petek so imeli »abshidsfeier«, pri katerem mu je pel slavo sodnijski svetnik Lübisch Slišimo pa, da je mesto njega priglasil svojo kandidaturu Karl Gaischegg.

Š Dr. Vi. Srnca v Mariboru so vpisali v odvetniški list.

Ljudijske novice.

lj Na jutrajšnji krščansko-socialni vseslovenski delavski shod opozarjamo vse somišljenice in somišljenike, delavke in delavce. Slovensko krščansko-socialno delavstvo, osobito ljubljansko, pozivamo, naj se shoda udeleži, na katerem se izreče mnenje slovenske krščansko-socialne delavske organizacije o socialnem zavarovanju, a ki mora tudi poživiti našo organizacijo. Ker je shod strogo strankarski shod slovenskega krščansko-socialnega delavstva, imajo samoobsebi umevno nanj pristop zgolj krščansko-socialne delavke in delavci. Shod se prične točno ob 9. uri dopoldne v dvorani S. K. S. Z., »Union«, eventualno v veliki »Unionovi« dvorani.

lj Iz pisarne slovenskega gledališča. Jutri, v torek, sta dve predstavi: popoldne ob 3. uri igrokaz »Simone« kot ljudska predstava pri znižanih cenah; — zvečer se poje opereta »Giroflé-Giroflé« za par-abonente, ker so imeli nepar-abonentje to opereto že dvakrat.

lj Odprto pismo ljubljanskemu županu Ivanu Hribarju. Vi priznavate, da ste 19. septembra pozvali vi vojaštvo na ulico. Takoj ko ste to priznali v občinskem svetu, se je delavstvu zdelo sumljivo zakaj ste to storili ravno v soboto, saj poznamo veliko Vašo ljubezen nasproti delavstvu. Sobotni »Slovenec« pa poroča popolnoma iz zanesljivega vira, da ste Vi zahtevali vojaštvo zato, ker ste se bali, da se delavci, ki dobe v soboto plačo, opijanijo Mi najodločnejše protestiramo, da smatrate delavstvo za tiste, ki bi bili povzročili septemberske izgrede. Organizirano delavstvo, niti krščansko-socialno in tudi ne, resnici na ljubo bodi povedano, socialno-demokratsko, se izgrede ne udeleževalo in jih je takoj izpočetka prav odločno obsojalo. Najodločnejše protestiramo, da bi »opito« delavstvo, kakor nas je izvolil nazvati ljubljanski župan, povzročalo razbijanje šip. Delavstvo je že večkrat dokazalo v Ljubljani, da zna nastopiti z dostojnimi demonstracijami za svoja prava. Zato najodločnejše zavračamo, da je predlagal župan vojaštvo proti delavstvu. Več delavcev.

lj Veseloligri: »Za letovišče in« Dva nočna čuvaja« ste na sporedu zabavnega večera, ki ga priredi jutri, na Svečnico, ob 6. uri zvečer Kat. društvo rokodelskih pomočnikov. Vrhutega nastopita dva pevca priljubljenih kupletov, tako da obeta biti večer vročabaven.

lj Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane nam javlja: Z ozirom na poročilo v vašem cenjejem listu z dne 16. t. m. št. 13, 4. stran. I. stolpec pod naslovom: »Narodnost ljubljanskega magistrata« prosi podpisana oblast, da sprejmete in priobčite po določilih tiskovnega zakona nastopiti popravek in sicer: Ni res, da so vprašalne pole, katere so se vsem društvenim vodstvom zaradi stanja društva razposlale, samonemške in niti ne dvojezične, marveč res je, da so se 184 sloven-kim društvom dostavile samoslovenske, 59 nemškimi društvom pa samonemške vprašalne pole. Res je tudi, da je župan Hribar pri mestnem magistratu v lastnem ter večinoma tudi v prenešenem delokrogu že davno vpeljal samoslovensko uradovanje.

× Dva oratorijska koncerta. Glasboljubivo občinstvo se še enkrat opozarja, da priredi »Glasbena Matica« v sredo, dne 3. in v četrtek, dne 4. februarja vsakokrat ob polu osmih zvečer v veliki dvorani hotela »Union« dva oratorijska koncerta. Perosijsko »Rojstvo Izveličarjevo«, pri katerih bode 240 oseb sodelovalo. Ponuja se zelo redka prilika za glasbeni užitek prve vrste. »Glasbena Matica« se ni strasila niti velikanskih stroškov niti neverjetnega truda od strani pevk in pevcev, samo da omogoči

med Slovenci prekrasno delo, čegar izvajanja bi čast delalo največjim zborom velikih narodov. Naj bi se to dejstvo blagovolilo vpoštevati, da bi bila obakrat dvorana nabito polna! Sedeži in stojšča se dobivajo pri gospej Češarkovi in na večer koncertov pri blagajni.

lj Za »Rokodelski dom« je daroval g. Franc Pust, tesarski mojster in predsednik »Društvo rokodelskih mojstrov« 8 kron 40 vin. Iskrena hvala gospodu darovatelju. Naj bi našel mnogo posnemovalcev!

lj Župan Hribar in kralj Peter. Župan g. Hribar nam piše: Glede na vest, da bi kupoval jaz graščino Tal v graški okolici za srbskega kralja Petra, dovoljujem si naznaniti Vam, da je ta vest, vsaj kar se kombinacije z mojo osebo tiče, popolnoma izmišljena. Pričakujem od Vaše lojalnosti, da priobčite to primernim načinom v današnjem listu. Z odličnim spoštovanjem udani Ivan Hribar. — Iz Gradca smo dobili telefonično opozorilo, da se po Gradcu tako govori, kot smo poročali in je neki graški naročnik »Slovenca« želel imeti podrobnih pojasnil. Zanimivo je, kake pojme imajo v Gradcu o opravih g. župana.

lj Muzejsko društvo za Kranjsko. V prvi odborski seji »Muzejsk. društva za Kranjsko« se je sestavil odbor tako-le: Predsednik g. dež. šolski nadzornik Fran Levec; podpredsednik g. kn. kancelar Viktor Steska; tajnik g. dr. Josip Cerkl; blagajnik prof. g. Milan Pajk; urednik »Carniolae« dr. Valter Šmid; urednik »Izvestij« dr. Josip Gruden.

lj Vestni stražnik. Pri obravnavi radi zadnjih demonstracij sta mestni magistrat in državni pravdnik posebno povdarjala vestnost priče stražnika Gerloviča. Zgovorniki so že takrat Gerlovičovo vestnost osvetljevali. Vestnost Gerlovičovo bi zanimivo osvetlili nekateri, ki so ga dobili danes ponoči, ko je bil v svojih službenih urah lepo prijetno v Slonovi kavarni potem pa je šel v portirjevo ložo kadit cigarete. Ba'e mu portirjeva loža večkrat služi za kadilni salon. Menili smo, da bo Gerlovič po zadnji obravnavi svojo vestnost podvojil, pa kakor se kaže, je ni.

lj Razstava vin je bila po včerajšnjem »Kmečkem skodu« v »Unionu«. Kmetovalci so prinesli na razstavo res izborna vina. Uprava »Uniona« je kupila imenito dornberško vino, ki ga bo točila v »pravilni noči« prihodnjo nedeljo.

lj Umrl je danes na Obrežni stezi št. 2 občešpovostani posestnik in trgovec z moko g. Ivan Jerman. — Na Prešernovi cesti št. 51 je umrla Marija Hribar.

lj Ogenj v Šiški. Danes popoldne je gorelo v šišenski šulferajnski šoli. Na pomoč je hitro prišla ljubljanska požarna bramba, a ni bilo več dela zanje, ker so tleli le stropi.

lj Za praviljično noč »Ljubljane« v nedeljo dne 7. februarja v »Unionu« se oglašujejo še vedno nove skupine, novi pari in posamezni tipi. Kakor čujemo, pride pogledat tudi slavni junak Jazon comes de Vrhnika s svojim spremstvom; morda najde pri tej priliki zopet kako zlato runo. Videti bo pa imel ta slavni grško-kranjski junak priložnost tudi staroslovenskega kralja Sama in junake njegovih dni. Tudi viteški Ostrovrhar in košata Rozamunda. Povodni mož in Urška, ter Pegam in Lamberger so prijavili svoj poset. Izmed posameznih tipov naj navedemo Petra Klepa iz Čubra, desetega brata, Kurenta, desetnico, mlado Bredo in Zoro. »Praviljične noči« se udeležijo tudi L-pa Vida s svojim starim možem in zamorcem. In še nekdo se je prijavil, da si pride ogledat svet, če je sedaj še lepši, ali če so mačhe še vedno tako hude — skromna »sirota Jerica«. Omenjamo pa, da poleg posameznih skupin in tipov iz mnogogostevalnih domačih in tujih pavljic, imajo seve pristop tudi drugi kostumi, kajti v čarovniški noči na Kleku se zbira vse. Uprava hotela »Union« je tudi poskrbela za obiskovalce. Otvorila bo gostilno na »Kleku« za katero je kupila na včerajšnji vinski razstavi v »Unionu« izborno dornberško vino, ki je pravo »čarovniško vino«. Za dekoracije se niso strašili odseki ne truda, ne stroškov in bo ta priredba tudi glede bajnih dekoracij na vrhuncu. Prihodnjo nedeljo orej na »praviljično noč«!

lj Umrla je Marija Šuberl, trgovka v Hrenovih ulicah št. 85.

lj Četrletna članarina »Slovenske Filharmonije«. Pobiratelj članarine za »Slovensko Filharmonijo« prične to pot točno začetkom meseca svoj poselj »nadlegovanja«. V interesu p. n. članov samih je nujno želeli, da plačujejo — če ne že celo ali pol — vsaj pa četrletno. Vsaj je znesek tako skromen, da ga pač vsakdo lahko vtrpi. Tako si p. n. člani sami sebi prihranijo vsakomesečno »nadlegovanje«, prihranijo pa tudi upravi mnogo nepotrebnega dela in stroškov. In tako p. n. člani nehotе darujejo še posebej marsikatero kronco v prid »Slovenski Filharmoniji«.

lj Zima in lakota. Včeraj popoldne je prišel v Ljubljano Martin Cvertnik, delavec, rojen 1888. na Gmajni, občina Raka. Ker je bil brez sredstev, je prenočeval v nekem hlevu. Ko je danes dopoldne šel po Mestnem trgu mimo Bernatovičeve prodajalne je neopažen snel pred prodajalno viseči havelok, vreden 50 K, in ga oblekel. Razun mraza pa ga je mučila tudi lakota. Naenkrat mu je šinila v glavo misel, da je hujši trpeti lakoto, kakor zmrzovati. Krenil je k starinarju, kjer je ponudil ukraden havelok v nakup. Starinarju se je prodajalčeva zunanost zdela sumljiva ter je obvestil o tem policijo, kateri je Cvertnik odkrito priznal tatvino. Cvertnik bode rad ali nerad sedel pri sodišču v zaporu in bo tudi za želoдец dobil potrebne hrane.

lj Slovensko planinsko društvo opozarja, da se vrši njegova letošnja predpustna prireditve v pondeljek zvečer dne 1. februarja.

lj Ogenj na Zgornjem Rožniku. Dodatno k naši tozadevni notici o požaru na Zgor. Rožniku bode pripomnjeno še sledeče: Res je, da je bila ljubljanska požarna bramba prva na licu mesta in sicer samo z eno ročno brizgalno, katero je prinesel eden mož na rami in brez vsakega drugega orodja, bilo je vsega skupaj osem mož, in ne pod vodstvom g. Štricelja, kakor smo poročali, ampak pod vodstvom vaditelja g. Dachsa. Gospodje ognjegasci so se pa prav demonstrativno obnašali pri požaru. Namesto da bi pričeli s podiranjem ostrešnega stola, sklicevali so se isti na to, da ni vode in da spada to pod Vič in da tudi viške požarne brambe ni, ter so se odstranili med splošnim ogorčenjem navzočega ljudstva. Med potjo srečali so požarno brambo z Viča, katera je bila z brizgalno in vodo že sredi pota ter so isto pregovarjali, naj se vrnejo in naj pustijo, da kurnik zgori. Toda hrabri gasilci so prišli ter so neumorno delali še drugi celi dan. Čast in hvala hrabremu gasilnemu društvu na Viču. Po izreku viških gasilcev bi ljubljanski gasilci, ako bi prišli z brizgalno in vodo še pred njimi, lahko omejili ogenj vsaj na polovico.

lj Žrebanje nabornikov in črnovojnikov. Dne 10. februarja t. l. dopoldne ob 9. uri se vrši v Mestnem domu (I. nadstropje s Cesarja Jožefa trga) v pisarni vojaškega referenta žrebanje mladeničev, ki pridejo letos prvikrat na nabor, ter mladeničev, rojenih l. 1890, ki stopijo letos v črnovojniško dobo. Ondi so razpoloženi od 1. do 10. februarja tudi dotični imeniki na vpogled. Pri naborniškem žrebanju sme biti vsakdo navzoč.

lj Predpustna veselica delavstva tukajšnje predilnice preteklo soboto pri Poljšaku v Vodmatu je napolnila vse obširne prostore izvrstne Poljšakove gostilne z veselimi udeležniki in udeležnicami. Zmanjkalo je prostora, kar je dokaz, da je ta predpustna zabava vrliga delavstva tukajšnje predilnice velepriljubljena vsled iskrene domačnosti, ki vedno vlada na tej zabavi. Opazili smo na tej zabavi deželnega odbornika gosp. dr. V. Pegana, svetnika trgovske in obrtne zbornice gospoda Ivana Kregarja in tudi mnogo drugega občinstva iz vseh slojev. Prirediteljem na krasno uspehi prireditvi čestitamo!

lj Na oklicih so bili: g. Lovrenc Zupan, c. kr. uradni sluga, z gđ. Marijo Setina; g. Viktor Skaberné, deželni inženir, z gđ. Pavlo Mejač; g. Gregor Rogelj, železniški uslužbenec, z gđ. Zofijo Žitnik; g. Hubert Ruprecht, bančni knjigovodja, z gđ. Angelo Ruprecht, modistinjo; g. Ljudevit Tausers, c. kr. pisarniški oficijal, z gđ. Marijo Klein; g. Anton Strumbl, c. kr. orožniški stražmojster, z gđ. Marjeto Bogataj.

lj Ljubljanski stanovanjski najemniki. Iz krogov najemnikov stanovanj se nam piše: Sklep hišnih posestnikov v Ljubljani da se — ker se jim niso olajšale deželne doklade — zedinijo na samopomoč in zvišajo najemnino za najmanj 15—20%, povzročil je pri stanovanjskih najemnikih veliko razburjenje. Z upravičenjem opozarjajo ti na to, da so v ljubljani najemnine tako visoke, kakor malokje. V mnogo večjih avstrijskih mestih so stanovanja dosti cenejša. V krogih najemnikov vzbudila se je misel, da se organizirajo v posebnem društvu. Le v organizaciji je moč. Stvar ina gotovo nekaj zase. Urediti bo mnoga preporna vprašanja med najemniki in hišnimi posestniki, tako glede popravljanja stanovanj, štedilnikov, peči itd. Nekateri hišni posestniki se za te dolžnosti sploh ne brigajo in blagohotno dopuščajo, da jim stranke leto na leto popravljaajo stanovanja in hišo. Drugi zopet so zelo kulantni in radevolje store vse, kar je dolžnost hišnega posestnika. Sestaviti bo dalje imenik onih hišnih posestnikov, ki svoje hiše zanemarjajo, ne skrbje za potrebno snago, razsvetljavao itd. Neverjetno je, kaka malomarnost vlada

v tem oziru celo v nekaterih najnovejših hišah. Napraviti bo seznam onih stanovanj, ki nimajo zadosti svetlobe in zraka in ki v zdravstvenem oziru sploh ne odgovarjajo itd. S strogo organizacijo bodo najemniki brezdomno marsikaj izvajali, osobito pa bodo omejili pretirane zahteve hišnih posestnikov. — Radovedni smo, kako se bode končal ta boj. Škoda bo seveda trpelo le mesto Ljubljana, posebno v prometnem oziru, ker bo vsled neprestano naraščajoče draginje izgubilo še ono privlačno silo, ki jo ima.

Osebnostna vest. Finančni komisar g. dr. Fran Ellner je prestavljen v ministrstvo na Dunaj.

Ij Prošnja na usmiljena srca. Na Trnovskem pristanu živi bedna družina, katere oče je šel že pred dobrim letom v Ameriko in pustil svojo družino v največji revščini. Ne zveni se ne za petero majhnih otrok, za katere mora sedaj sama žena brez vseh sredstev skrbeti. V največjem obupu prosi usmiljene ljudi, da bi ji ali denarno pomagali, ali ji pa dali primereno delo. Pripravljena je vse delati, ker beda je največja.

Ij Novi cestni del od Kolizejskih ulic do Marije Terezije ceste bodo otvorili in prometu izročili to pomlad.

Ij Nakladališče poleg klavnice. Prihodnje leto se poleg tira dol. železnice pri mestni klavnici zgradi za živino nakladališče. Ta naprava je že dlje časa projektovana. Sedanji živinski promet ob sejmih in bližajoča se otvoritev dalmatinske železnice zahtevata nujno to napravo.

Ij Opozorjamo slavno bčinstvo na predpustno zabavo »Podpornega društva trgovskih in poljedelskih uslužbencev v Ljubljani«, ki se vrši danes, 1. februarja v Meščanski pivarni na Sv. Petra cesti 47. Začetek ob osmi uri zvečer. Vstopnina 80 v, za člane 40 v, ena dama prosta. Čisti dobiček je namenjen za obolele člane. K obilni udeležbi najvljudneje vabi odbor.

Ij Adaptacijska in rekonstrukcijska dela. V hiši Ant. Deghengija na Franca Jožefa cesti (hotel pri »Maliču«) se izvršuje v pritličju in prvem nadstropju proti obema ulicama adaptacijska dela za trgovske prostore, v katerih se meseca februarja naseli trgovska trdka z manufakturnim blagom Magdič & Kette.

Ij V letošnji stavbni dobi se bodo prva zidarska dela nanašala na ometanje in osnaženje 14 novih, lanske jesen dograjenih poslopij. Novo projektovanih ni zdaj še nikakih poslopij, izvzemši kaka javna poslopja (šolske stavbe mestne občine ali kaj podobnega). Potrebnovala se bo pa okoli 600 delavcev in zidarjev.

Ij Zgradba lastne ledenice. »Gospodarska zveza« si je na dvorišču svoje hiše ob Dunajski cesti 31 zgradila lastno prostorno ledenico in jo te dni z ledom napolnila.

Kolo poneveril. Vladislav Klimek livar v tovarni na Jesenicah je kupil pri tukajšnji trdki Jax kolo za 320 K. Na kup je dal 50 K, po novem letu je pa poslal 10 K akoravno se je zavezal trdki plačevati mesečno po 25 K. Ko se s kolesom pozimi ni zamogel več voziti je kolo zastavil, denar pa zapravil. Trdka trpi škodo 270 K ker je bil rubež na obdolženčevo primičnino brezuspešen. Klimek se zagovarja, da ga je sila do tega dovedla, a izkazalo se je, da to ni res ker ima v tovarni dober zaslužek. Za kazen se mu je prisodilo tri mesece ječe.

Ij P. n. damam in gospodom, ki se nameravajo udeležiti sijajne predpustne priredbe »Ljubljane«. Vsa vpraševalna pisma, ki se tičejo maskiranja in prireditve sploh, smo izročili veselichnemu odboru »Ljubljane«, ki posluje v permanenti v pisarni »Unionovi« vsak večer od 7. do 8. ure. Res je, da smo začetkom iz uslužnosti odgovorili na par pisem, ker nismo pričakovali, da pride toliko vprašanj — sedaj pa tega ne zmoremo več! Naj nam torej p. n. gospodje in gospe ter gospodične oprostite, da jih puščamo brez pojasnil, katere dobe sedaj direktno od društva samega v roke. Še enkrat torej: na društvo »Ljubljane« naj se pošiljajo vsa pisma in pošiljatve!

Razne stvari.

Potres v južni Italiji in katoliška duhovščina. Ob zadnji potresni katastrofi je človeštvo dokazalo, da čut bratstva ni prazna fraza, da ta čut kljub vsem političnim in drugim sporom vendar tesno veže človeško družbo. Ves svet se je dvignil v pomoč za bedne ponesrečence, brez razlike narodnosti in svetovnega naziranja. Toda kakor vsikdar, tako je bila katoliška cerkev tudi ob tej priliki prva med prvimi pri delih usmiljenja; storila je za ponesrečence, kar je bilo v človeških močeh. Že 8. januarja je »Osservatore Romano« za beležil 490.000 frankov darov, ki so bili sv. očetu poslani za žrtve potresa, največ

iz Amerike in Francije, ki je s tem pokazala zopet enkrat svoje zlato srce — saj se francoska duhovščina danes sama nahaja v največjih stiskah. — Škof iz Milana, msgr. Morabito, je bil med prvimi na mestu nesreče; s svojimi semeniščniki in duhovniki je zasnoval takozvano »letečo kuhinjo«, iz katere je že prvi teden bilo brezplačno oddanih 8000 porcij jedi. Msgr. Dattola, škof v Reggio, razvalin nesrečnega mesta ni zapustil ter pomagal, kjer in kakor je mogel. Na Siciliji sta kardinala Lualdi in Narva storila za ponesrečence, kar je bilo v njihovih človeških močeh ter pozvala na pomoč Vincencijevo družbo. O škofu iz Ariga so messinski begunci pravili, da ni človek, ampak pravi apostol, ki je za ponesrečence vse dal, kar je imel. Kardinalni vikar Respighi je dal napraviti zavetišča za otroke v velikem obsegu. V južnoitalijanskih škofijah so seminarje in škofijske palače odprli za zavetišče beguncem in bolnišnice; v Rimu so v isto svrho dali na razpolago svoje samostanske prostore kapucini, salvatorijanci, pasijonisti, benediktinci, usmiljeni bratje, lateranske korarke, frančiškani, misijonske sestre in mnogo drugih. Sv. oče Pij X. je dal cerkev svete Marte spremeniti v bolnišnico, kjer je dobilo mesta 450 bolnikov in ranjencev. Nastavljenih je mnogo izvrstnih zdravnikov, bolniško družbo pa opravljajo redovnice, katerim so se pridružile tudi visoke svetne gospe. Duša vsemu je sveti oče sam, ki vse sam vodi in tudi osebno nadzira denarne stvari in razdeljevanje darov.

Pevka Koralek, ki je pela na predvečer strašnega potresa v Messini in si s skokom iz tretjega nadstropja rešila življenje, je minuli terek sodelovala na koncertu za potresne žrtve v Budimpešti. Navzočji so bili najvišji krogi in je s pevko dalje časa govoril tudi nadvojvoda Josip. Grofiča Szapary pa je pevki, ki je v Messini prišla ob vse dragocenosti, ob vso obleko in vsa denarna sredstva — vse se je namreč pogreznilo med razvaline — podarila dragoceno obleko. Pavlina Koralek je trajno angaževana na operi v Florenci, kamor odpotuje iz Budimpešte.

Poročka za 10 kron. Kam privede zakon, ki dovoljuje ločljivost zakonske zveze, nam priča med drugim Škotska. Ondi so poroke v zadnjih letih silno narasle, in sicer samo zato, ker so odvetniki v medsebojni konkurenci tako zelo znižali ceno za izvršenje vseh formalitet, ki so za civilno poroko potrebne, da si sedaj lahko tudi vsak delavec dovoli enkrat — ali pa še bolje — večkrat ta »spas«, da se poroči. Vse skup stane 10 kron, brez vsakih drugih sitnosti. Odvetniki pri tem dobro izhajajo in neprestano inserirajo v raznih listih: »N. N., odvetnik tu in tu, opravi vse potrebno za ženitev za samo 10 K. Vabim torej itd.« Za ta znesek pa odvetniki seveda ne prevzemajo nikakega poročstva za srečo in stalnost zakona in bi trebalo le še vedeti, za kateri znesek take cene zakone razvozljavajo... Kakor pri ciganih!

Vojaško zasedanje zrakoplova »Zeppelin«. Ker je zrakoplov »Zeppelin« prevzela nemška vlada, je odrinil in zrakoplovne postaje Tegel pri Berlinu narednik s sedmimi možmi v Friedrichshafen, da zasede zrakoplov. Med moštvo so štirje šoferji. Naslednje dni jim sledi stotnik pl. Jena s šestimi podčastniki in 65 možmi, kateri bodo potem stalno tvorili zrakoplovni oddelek v Friedrichshafnu.

Dolgo ugasli italijanski vulkan zopet deluje. Iz Bologne poročajo: Približno 1 uro od Rocca San Casciana oddaljeni vulkan »Rusca« (Etrurija), katerega so že stoletja prištevali ugaslim, je pričel zopet delovati. Mali plameni in dim se dvigujejo iz žrela, med tem je pomešano kamenje in lava, združeno z malimi potresnimi sunki. Prebivalstvo v Rocca San Casciano in okoli ležečih krajih je vsled tega strašno razburjeno, ker se boji, da bi se ne povrnil enak potres, ki je leta 1661. popolnoma porušil ondote naselbine.

Leseni železniški čuvaj. Ta smešni slučaj se poroča z Ogrske: Ko je nedavno večerni vlak državne železnice drčal mimo železniške čuvajnice, se je inženirju ki se je peljal v vlaku zazdel čuvaj, ki je stal pred čuvajnico, zelo komična figura. V svoji preoblastnosti veli vlak ustaviti in si čuvaja od blizu ogleda. Čuvaj je bil kos lesa, ognjen v čuvajevo uniformo, ob strani pa je imel pritrjeno svetilko; resnični čuvaj je pa v čuvajnici nemoten spal spanje pravičnega. Njegova praktična misel ga je topot seveda toliko stala, da so ga odslovili iz službe.

Skrivnostni umori na otoku v Kaspijskem morju. Zelo redek zločin odkrivajo sedaj politične oblasti v Baku. Trije imoviti gospodje so šli pred kratkim na lov na peščen otok, ki leži v kaspijskem morju. Ker se dolgo niso vrnili, so jih pričeli iskati. Pred nekaj dnevi so jih našli na oto-

kovem obrežju mrtve; ležali so vsi trije skupaj kot na mrtvaškem odru, roke na prsih križem držeč. Dragi kameni in denar, ki so ga lovci vzeli s seboj, je bil nedotaknjen, pač pa jim je bilo odvzeto orožje. Sledu kakega boja ni bilo moč najti, kajti bili so vsi trije brez ran in niti obleka jim ni bila poškodovana. Čoln, v katerem so se lovci pripeljali na otok je bil k bregu privezan, ne daleč od mrtvecev pa sta se pasla v travi dva konja; kako sta konja prišla na otok je danes še uganjka. Pri glavah mrtličev je bil v zemljo dejan lep, izrezan kamen. Kamen je imel na pročelni strani izrezan velik križ. Sumničenje, da so bili lovci morda otrovani ni obveljalo; zdravnik je mnenja, da so lovce zadušili na ta način, da so jim zamašili usta in nos. Protivili pa so se temu mnenju drugi češ, da so bili vsi trije lovci pri odhodu zdravi in čili in bi se bili brezdomno branili proti napadam. Kljub vsemu preiskovanju oblasti zločincem še niso prišle na sled.

»Vrtno mesto« nameravajo zgraditi v Zagrebu med Maksimirske ceste in Petrovo ulico, in sicer kot naselbino za uradniške družine. Načrte je napravil mestni stavbeni svetnik Milan Lenuci po načelih Sitte-ja in so se mu baje izvrstno posrečili. Stvar pride te dni na dnevni red v občinskem odboru.

Mažarska politična justica. V Rožunu je bil slovaški poslanec Franc Skičak obsojen v dvamesečno ječo in 400 K globe, ker je na ljudskem shodu v Jablonki »hujskal proti oblastem«. Da smatrajo Mažari vsako nemažarsko besedo za »hujskanje«, je znano. Skičak je prijavil vzklik proti razsodbi.

Koliko nese ena opera skladatelju? Rihard Strauss je uglasbil Hoffmannsthalovo »Elektro«, ki so jo minoli ponedeljek prvič peli v Drazdanih. Zanimanje za to opero je bilo velikansko, naval k prvi predstavi silen — uspeh sijajen, popolen. Stavijo jo visoko nad »Salomo« istega skladatelja. Umetniški uspeh Straussa se v številkah glasi približno takole: Za razpečevanje tiskane »Elektre« dobi Strauss od svojega berlinskega založnika 110.000 mark, Hammersteinova opera v New-Yorku plača ob vložitvi opere 20.000 mark honorarja ter garantira obenem za 30 predstav 72.000 mark tantijem in plača posebej za posojene muzikalije 24.000 mark; malo nižje bodo morda tantijeme v Kolinu, na Dunaju in Gradcu, kjer se bo opero uprizorilo še tekom tega leta, a drugo z drugim bo Straussu nesla »Elektra« milijone!

Nediscipliniranost v francoski kolonialni armadi je postala tako nevarna, da so sklenili, izbrati najbolj neredne vojaške ter iz njih sestaviti posebno kazensko stotnijo.

Mažarski plemiči in ameriške milijonarke — se ženijo, medsebojno seveda. O priliki poroke grofa Szechenya v New-Yorku je bil navzoč tudi grofov prijatelj grof Koloman Csaky. Seznanil se je tedaj z vdovo bivšega ameriškega pisatelja in časnikarja Bryana, ki je neki zelo lepa ženska. Toda mažarski vitez pač ni šel v Ameriko iskat lepote, marveč milijonov, in teh ima precej gospa Bryan. Grof Csaky je damo zasnil in se z njo zaročil; poroka ima v kratkem slediti. Prva žena grofova je bila gdčna. pl. Szell, a je bil zakon ločen. Grof Csaky je nadporočnik pri honved-huzarjih in je star 32 let.

Smrtne obsodbe na Francoskem so se vršile doslej vedno javno. Sedaj je ministrski svet določil, da se morajo izvršiti nejavno. Sedaj je na Francoskem skupno 46 oseb obsojenih na smrt. Od teh bo predsednik republike pomilostil le pet oseb.

Sovraštvo italijanskega ljudstva proti Avstriji in Nemčiji.

O priliki velike narodne nesreče, ki je zadela Italijo ob zadnjem potresu, ni imel italijanski tisk nujnejšega posla, nego da se je zaletaval v trozvezo in omalovaževal vse darove in vso podporo, ki jih je Italija dobila iz Avstrije in Nemčije, dočim je v zvezde koval pomožno akcijo ostalih vesiles. Le nekaj vladnih listov je pisalo malo bolj obzirno. Mi, ki nimamo nobenega razloga, da bi se navduševali za trozvezo, kakoršna je dandanes, ne smemo pozabiti, s kakšno elementarno silo je ob tej priliki bruhnilo na dan sovraštvo italijanskega ljudstva proti vsemu, kar je avstrijskega. Meminisse juvabit!

DAROV ZA »PRIPRAVNIŠKI DOM«.

(XXVII. izkaz.) Darovali so p. n.: Bizjan Ivan 4 K; Tavčar Ivan 20 K; Golobič Anton 4 K; Možina Ivan 4 K; Langerholz Ivan 4 K; Gerzin Matija 3 K; Vrhovec Fr. 5 K; Tavčar Mihael 4 K; Pokorn Fr. 5 K; Oblak Val. 3 K; Karlin Janez 10 K; Cerar Gr. 5 K; Kummer Fr. 3 K; Gerkman Fr. 6 K;

Abram Anton 20 K; Kalan Andrej 10 K; Zorman Janez 9 K; Kušar Fr. 5 K; Zbašnjik Fr. 5 K; Lavtižar Ivan 10 K; Schweiger Fr. 5 K. — Po 2 K so darovali: Müller Ivan, Jereb Janez, Kramar Janez, Ogrizek Jakob, Porenta Jakob, Potočnik Tomaž, Zupančič Fr., Bambič Josip, Erjavec Matija, Ramoveš Andrej, Demžar Janez, Vidmar Fr., Jemec Anton, Salehar Ign., Čemažar Fr., Jančigar Karol, Povše Fran, Zelnik Josip, Šašel Ivan, Šebar Jakob, Pavlin Andrej, Mihelič Ivan, Zupanc Ign., dr. Jos. Demšar, Mlakar Janko, Žust Ign., Benedičič Jakob, Plahutnik Ivan, Lenasi Karol, Pipan Andrej, Rozman Jurij, Lavtižar Jožef, Sparovec Fr., Križaj Nikolaj, Zaman Andrej, Pavlovčič Jakob, Žnidaršič Anton, dr. Vinko Gregorič, Mayer Anton, Kovčič Jernej, Steska Viktor, Kumer Alojzij, Žavbi Ivan, Mervec Janez, Perpar Fr., Ažman Andrej, Terškan Štefan, »Reveček Andrejček«. Po 1 K Kocijančič A. in J. Dominik. Bog povrni vsem dobrotnikom! — Po 1 K Kocijančič Anton in Janez Dominik. — Bod povrni vsem dobrotnikom! Nujno priporočamo to prepotrebno društvo, in sicer še tembolj, ker upa kmalu nastopiti svoj prvotno nameravani delokrog.

PROTI KRALJU PETRU.

V Genfu se je sestavil »Mednarodni srbski odbor«, ki ima nalogo spraviti kralja Petra s srbskega prestola in ustanoviti srbsko republiko. Odbor je financijeno podpiran od neznane strani. Dne 5. t. m. se poje vdručič opera »Werther«.

Zahvala.

Velecenjenim volivkam in volivcem, ki so nam pri volitvi v trgovsko in obrtno zbornico kljub nasprotniškemu terorizmu in spletkam oddali svoje glasove, iskrena zahvala! Kakor so oni pokazali pri volitvi svojo odločnost, tako jo bomo pokazali podpisanci in trgovski in obrtni zbornici v korist onim, ki so nam izročili zastopstvo. V Ljubljani, dne 1. februarja 1909.

Josip Hafner, Tomo Pavšlar, Jern. Ložar, Ivan Kregar.

Telefonska in brzojavna poročila.

PROTI GERMANIZACIJI.

Gornji Grad, 1. februarja. Od tu je bila odposlana naslednja brzojavka: Naučnemu ministrstvu, Dunaj. Zastopniki okraja Gornji Grad najodločneje ugovarjajo nameravanemu izjavičnemu imenovanju šolskega nadzornika nemškimi šolam slovenske Štajerske. Javni činitelji, zabranite narodnostne prepire, vsi Vi na branik za sveta načela močnega Avstrije. Zahtevamo tudi povoljno takojšnjo rešitev slovenskega vseučilišča.

POLOŽAJ.

Dunaj, 1. februarja. Predvčeršnjim zvečer in včeraj opoldne se je vršil ministrski svet. Seja je bila jako živahna in semtertje tudi burna. Nemški minister rojak Schreiner je zahteve Nemcev jako vehementno zastopal. Bienenrth je bil danes pri cesarju v avdienci, zvečer je še formalna seja ministrskega sveta. V sredo vlada predloži jezikovni načrt. Pričakuje se, da se zasedanje državnega zbora nekoliko prekine, da se da strankam priložnost posvetovati se o predlogih. Vse je odvisno od tega, kako načrt sprejmejo Čehi ali Nemci.

Dunaj, 1. februarja. Vlada namerava zasedanje državnega zbora zaključiti, da se znebi nujnih predlogov in po kratkem državnem zboru zopet sklicati v novo zasedanje.

OPAT CARL UMRL.

Dunaj, 1. februarja. V samostanu Mölk je umrl opat Aleksander Carl, star 85 let.

KRIZA NA OGRSKEM.

Dunaj, 1. februarja. Danes se zopet pripelje sem Wekerle. Jutri bo sprejet od cesarja v avdienci. Iz Budimpešte se poroča, da je v koalicijski popolna kriza in da pričakujejo odstop notranjega ministra Andrassyja.

BOJI NA BALKANU.

Carigrad, 1. februarja. V Perane so napadli Arnavti dve srbski vasi in jih zažgali. Razvil se je boj. Turški vojaki so nato šli na dve arnavtske vasi in jih zažgali. Arnavti se boje, da jih napadejo Črnogorci.

VELIKA TATVINA.

Peterburg, 1. februarja. V filijalki državne banke je bil ukradeno 1½ milijona rubljev.

SRBIJA.

Belgrad, 1. februarja. Danes se vrši pod predsedstvom kralja Petra seja ministrskega sveta, da se posvetuje o notni vlasti glede avtonomije Bosne. Ministrski svet bo zahteval od skupščine 29 milijonov dinarjev za zgradbo neke nove železniške proge.

Kupijo se vsi zvezki A. Kalanovih povesti, ki so izšli pred več leti kot ponatis iz »Domoljuba«. — Kdor ima posamezne, ali še boljše, vse zvezke teh povesti, prosimo, da jih odstopi »Kato-liški Bukvarni« v Ljubljani, ker se bo priredila nova izdaja. Denar pošljemo takoj po prejemu knjižic.

»Pasjeglavci«. Ker ravnokar umazana kolportaza zopet vsiljuje ljudem po mestu in deželi nek abotni roman, je primerno, da opozorimo na dobro ljudsko književnost, zlasti ker je na tem polju izšla zopet noviteta. »Ljudska knjižnica«, katera izhaja v zalogi »Katol. Bukvarne«, nam je namreč podala zgodovinsko povest prof. Jiraska: »Pasjeglavci«, ki opisuje kmečki punt in boje kmetov za svoje pravice na Češkem. Profesor Jirasek, katerega prištevajo Čehi svojim najboljšim pisateljem, je ravno po »Pasjeglavcih« zaslovel. Knjiga je vzeta iz pravega kmečkega življenja, je zelo lepo opremljena, in je tudi obširna, šteje namreč blizu 500 strani. Vrhtega je knjigi pridejanih na koncu več zanimivih, manjših pripovedk iz Kristusovega življenja. V zvezi temu vsemu pa bo knjiga zelo poceni, namreč nevezana samo eno krono, vezana dve kroni, to pa le do konca meseca marca. Kdor bo knjigo zdaj takoj, ko je naznana, naročil in plačal tekom letošnje zime, jo dobi po omenjeni nizki ceni, kdor se pa šele po marcu oglasi, jo bo moral plačati dražje po pravi knjižotrški ceni, ki je več nego še enkrat višja kakor znižana. To da smo nastavili nizko ceno smo zato storili, da zastavimo enkrat pot ničvrednim umazanijam, s katerimi hodijo dobičkaželjni agentje od hiše do hiše in skušajo ljudi preslepiti, da bi se naročili nanje. Navajati je treba naše ljudstvo, da pokaže vrata kolporterju in vrže v peč ničvredno kolportersko blago, katero izhaja po navadi v sešitkih po 20 vinarjev, da se tako polagoma ljudem več denarja izmolze. Nasproti pa naj si naroča naše dobre spise in povesti, kakršni so »Pasjeglavci«.

Zaščitna znamka „Sidro“

Liniment. Capsici comp.

Nadomestek za
Sidro-Pain-Expeller

je splošno priznana kot izvrstno bol blažujoče in odvodno mazilo pri prehlajenju itd.; cena 80 v.; K 1.40 in K 3 — se dobiva v vseh lekarnah.

Pri nakupovanju tega povoda priložljivega domačega sredstva, naj se jimi daje le originalne steklenice v obliki z našo zaščitno znamko „Sidro“ potem se je gotovo prejel originalni izdelek.

Richterjeva lekarna
pri „slatemu levu“ v Pragi
Elizabetsgasse št. 8 nova.
Dnevno izposiljanje.
3557 42-1

Zahvala.

Povodoma požara, ki je bil dne 28. t. m. na Zgor. Rožniku, dovoljuje si nižje podpisani kar najiskrenejše se zahvaliti hrabremu in neumornemu nastopu Viške požarne brambe.

281 1-1

Harol Bergman
posestnik in gostilničar na Rožniku.

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 1. februarja

Pšenica za april	12 54
Pšenica za oktober 1. 1909.	10 73
Rž za april 1. 1909.	9 98
Oves za april	8 58
Koruza za maj 1. 1909.	7 26

Efektiv: 5 cenejše.

Občinski podtajnik

Išče službe. **Nastop takoj.** Ponudbe sprejema upravništvo „Slovenca“.

208 2 2

Absolutno ognjevarne
blagajne

jekleno-oklopne blagajne in kasete ponudi starorenomirana tovarna za blagajne

Jan. Lange
Dunaj, XVIII/1, Währinger Gürtel št. 7.
Telefon 21485. 3157 26-8 Ceniki zastoj.
Dobavitelj domačih hranilnic.

Podružnice
Spljet, Celovec
- in Trst -
- Delniška glavnica -
- K 3.000.000. -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

sprejema vloge na knjižice in na te-
koči račun ter je obrestuje po čistih $4\frac{1}{2}\%$

Kupuje in prodaja srečke in vse vrste vrednostnih papirjev po dnevnem kurzu.

Podružnice
Spljet, Celovec
- in Trst -
- Rezervni fond -
- K 300.000. -

Vsi, ki nimajo

pravega teka in trpe na neredni prebavi, zaprtosti, gorčici, phanju, čezmernem tvorjenju kislin, glavobolu in težkočah v želodcu, dosežejo z uživanjem **Brady-jevih želodčnih kapljic** izvrstne uspehe. Dobiva se v lekarnah.

C. Brady, lekarnar,
Dunaj, I, Fleischmarkt 1/462
pošilja 6 steklenic za K 5.—, tri dvojne steklenice za K 4.50 franko.

Ker se pogosto prodajajo ponarejanja, zahtevajte vedno le pristne **Brady-jeve želodčne kapljice**, ki imajo na zunanem ovitku in navodilu razen Marijine podobe s cerkvijo kot varstveno znamenje tudi podpis

2745 6-3 *C. Brady*

Rodbini Klobovs in Lovro Sušnik javljata vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je njih iskreno ljubljena mati, oziroma taša in stara mati, gospa

Terezija Klobovs

danes ob pol 12. uri dop. po kratki bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, v 81. letu starosti mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb predrage rajnice se vrši v ponedeljek, dne 1. febr. 1909 ob treh popoldne iz hiše žalosti na mestno pokopališče. Svete maše zadušnice se bodo brale v mestni farni cerkvi. Predrago rajnico priporočamo v blag spomin in molitev.

Škofjaloka, 30. januarja 1909.

Zahvala. 286

Ob bridki izgubi naše iskreno ljubljene in nepozabne matere, stare matere, sestre in tete, gospe

Katarine Parkelj roj. Joger

mesarice in hišne posestnice

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izkazano sočutje in obilno udeležbo pri pogrebu zahvalo. Posebej se še zahvaljujemo slavni mesarski zadrugi in darovateljem krasnih vencev.

V Ljubljani, 29. jan. 1909.

Žalujoci ostali.

Zahvala. 1-1

Za mnogobrojne tolažljive dokaze iskrenega sočutja in sožalja povodom smrti preljubljene matere ozir. hčere, sestre in svakinje, gospe

Minke Hudovernik
roj. Jelšnik
vdova po c. kr. sodnem pristavu

kakor tudi za častno in izredno obilno spremstvo k zadnjemu počitku izrekamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in udeležnikom sploh najtoplejšo zahvalo. Zlasti pa se iskreno zahvaljujemo prečastiti duhovščini, katera se je od blizu in daleč udeležila tako številno, posebno še župnika gg. Pavliču in Bartlju hvala tudi cenj. darovalcem krasnih vencev kakor tudi gg. pevcem za milo petje in godbi sl. meščanske garde. Vsem presrečna hvala!

V Kostanjevici, 30. januarja 1909.

Žalujoci ostali.

Knjigovodja

z večletno prakso, popolnoma več enostavnega in dvostavnega knjigovodstva, kakor tudi vsega posojilničnega poslovanja in bilanciranja, želi prej ko mogoče službo premeniti. Ponudbe pod »1000« na upravništvo „Slovenca“.

282 3-1

Pekarija

pri Sv. Petru v Savinjski dolini na Štajer-skem že 16 let obstoječa, se da vsled ponesrečenja gospodarja v najem pod jako ugodnimi pogoji. Pojasnila daje gospod **Ivan Serschen**, pošta **Sv. Peter v Savinjski dolini**, Štaj.

284 2-1

Razpisuje se služba
cerkvenika in organista

na Bučki. Letna plača 700 K, štolnina in prosto stanovanje. Nastop takoj: zahteva se ceciljanec.

Župni urad na Bučki
dne 31. januarja 1909.

283 2 1 **Blaž Rebó**
župnik.

Odda se 3-1

lokal z stanovanjem

in posebej še stanovanje z 2 sobama. Sodnjijske ulice št. 4. Dalje tudi delavnica in stanovanje v Prulah. Več se izve pri kamnoseku **Vodniku**.

Costilna in trgovina
se odda v najem na Viru pri Domžalah.

Poizve se istotam v hiši št. 3 ali v Ljubljani Marije Terezije cesta št. 1 v trgovini z železnino **Fr. Stupica.** 189 5

Proda se takoj v večjem trgu na Kranjskem tik sodnije in železnice

274 3-2

hiša z nad 40 let
: obstoječo :

gostilno in mesarijo

z vsem gospodarskim poslopjem in poljem vred. Naslov pove upravništvo „Slovenca“.

Zastoj

torej brezplačno dobi vsak človek v lekarni **Trnkoozy z ravenrotevža**, lepo tiskano deset zapovedi za zdravje tudi po pošti se brezplačno razpošiljaajo.

3257 52-

Pozor, kmetje in fantje!

V moji lekarniški praksi, katero izvršujem že 25 let, se mi je posrečilo, sčasoma iznajti sredstvo za rast brk in las, proti izpadanju las in za odstranjenjepihlja (luskin) na glavi t. i. **Kapitor št. 1.** Cena (franko na vsako pošto): 1 lončič 3 K 60 v, 2 lončka 5 K. Prosim da se naroči samo od mene.

Naslov je: **P. Jurišič, lekarnar v Pakracu št. 65. (Slavonija).** Denar se pošlje naprej ali s poštним povzetjem.

3145 10-9

Ustna voda „Euodin“

Specialiteta za kadičce.

3265 Glavna zaloga: (9)
Lekarna Ub. pl. Trnkoozy v Ljubljani.

Vinske sode

nekaj skoro novih, dobrih in močnih, od 600 do 1000 litrov **proda po nizki ceni. Dobe se tudi sodi od 15 do 20 hektolitrov.**

63 7

FRAN CASCIO
Šelenburgove ulice št. 6.

Na mesto vsakega posebnega obvestila. 287 (1-1)

Potrtega srca naznanjamo, da nam je naš iskreno ljubljani, predobri oče, tast in stari oče, gospod

Ivan Jerman

v starosti 75 let sinoči umrl, previden s sv. zakramenti za umirajoče.

Pogreb bode na Svečnico dne 2. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše Obrežna steza št. 2 (Sv. Petra cesta) na pokopališče k Sv. Križu.

Prosimo tihega sožalja.

V Ljubljani, dne 1. februarja 1909.

Ivan Jerman sin.
Antonija Novak roj. Jerman hči.
Fran Novak zet.
Stanko in Lev Novak vnuka.

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laško, priporoča svoje izborno pivo.

Specialiteta: „**Salvator**“ (črno pivo a la monakovsko). — Zaloga Spodnja Šiška (telefon št. 187).

Pošiljatve na dom sprejema restavrater „Narodnega doma“ g. Kržišnik. (Telefon št. 82.)

Oznaniilo.

V tekočem letu se bodo pri **Obrtno-oblastveni komisiji za pomočniške preizkušnje na Kranjskem** vršile skušnje štirikrat, in sicer:

- 1.) v ponedeljek, dne 8. marca,
- 2.) " " 7. junija,
- 3.) " " 20. septembra,
- 4.) " " 6. decembra.

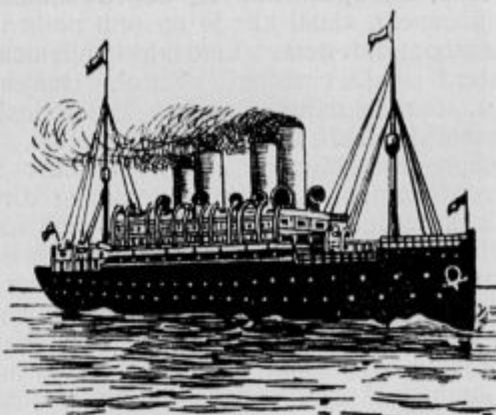
Lastnoročno pisane, koleka proste prošnje za pripustitev k skušnji je **pravočasno**, t. j. vsaj štiri tedne pred vsakim izpitom, poslati podpisnemu načelniku.

Obrtno-oblastv. komisija za pomočniške preizkušnje
v Ljubljani, dne 25. januarja 1909.

Načelnik:

Ivan Šubic

c. kr. državne obrtne šole ravnotej.

Kdor hoče varno, mirno in hitro

V AMERIKO

potovati, naj se obrne na od visoke c. kr. deželne vlade potrjenega glavnega zastopnika

Fr. Seunig, Ljubljana
Kolodvorske ulice šte. 28.

Odprava potnikov samo z najnovejšimi parniki **velikani**:

Kaiserin Auguste Victoria	nosi	25.000 ton
Amerika		24.000 "
President Lincoln		20.000 "
President Grant		20.000 "

Vožnja **Ljubljana-Hamburg** traja z na novo uvedenimi direktnimi voznimi kartami, brez vsake menjave, okroglo samo 1 dneva ter ima potnik pravico porabe brzovlakov po celi črti od avstrijske meje (Eger) naprej.

Prva slovenska modna : trgovina za gospode : Engelbert Škušek

Ljubljana, Mestni trg št. 19
se najtopleje priporoča

2710

Družina išče primerno hišo v najem

ob Bohinjski železnici od **Kanala do Jesenja**, oziroma blizu iste v prometnem kraju. Hiša mora biti pripravljena za trgovino oziroma gostilno. Hiša bi se v slučaju tudi kupila. Ponudbe na upravništvu „Slovenca“.

235 7—

podobarsko in pozlarsko obrt

v **Wolfvih ulicah št. 1** nasproti frančiškanske cerkve ter vsa v vso to stroko spadajoča dela kot izdelovanje oltarjev, prižnic, tabernakljev itd. in zagotavlja kolikor možno umetno in fino ter trpežno izdelavo po lastnih in predloženih načrtih.

Cene zelo zmerne! Priznana dovršena dela!

466 Z odličnim spoštovanjem 52—44
Aleks. Götzl
podobar in pozlatar.

Za šport in promet.

Zaloga koles

Puch, (Styria), Globus, Regent in drugih specialnih znamk ter posameznih delov. Izposojevanje koles prejem koles za emajliranje, poniklanje ter popravila : **solidno in ceno.**

Karol Čamernik
Ljubljana, Dunajska c. št. 9.

Veliko zalogo absolutno zjamčenega pristnega vina,

1097
priporočano opetovano od knezoškof. ordinarijata ljubljanskega p. n. vlč. gg. župnikom za mašna vina, ima **Kmetijsko društvo v Vipavi**. — Izborna kvaliteta: letošnje belo mašno vino od 30—40 K. Sortirano vino rizling, beli burgundec, silvanec in zelen od 40—55 K, črni „Karminet“ po 55 K, postavljeno v Postojno ali Ajdovščino. — Izpod 56 litrov se ne oddaja; na debelo po dogovoru ceneje. — Stara desertna vina v buteljkah po 1 do 1.20 K, vinski kis po 30 K in tropinsko žganje po 2 K liter.

Prevara izključena, ker je klet pod nadzorstvom dekana vipavskega.

Za zadruge in večje množine izjemne cene. — Za obilne naročbe se priporoča

Kmetijsko društvo v Vipavi.

Pozor! Čitaj! Pozor!

Pakraške želodčne kapljice.

Staro slovito, izvrstno delujoče sredstvo pri boleznih v želodcu in črelih, osobito se priporočajo pri zaprtju in nerednem odvajanju, pehanju, kongestiji, pomanjkanju teka krčih itd. Nedosežno sredstvo za uzdržanje dobrega prebavanja

3314 10—8

Delovanje izvrstno, vseh sigurno. Cena je za 12 steklenic (1 dvanaestorica) 5 K franko na vsako pošto po povzetju ali če se pošlje denar naprej. Manj kot 12 steklenic se ne pošilja. Prosimo, da se naroča naravnost od

P. JURIŠIČA, lekarnarja v Pakracu št. 65 (Slavonija).

2 vajenca

sprejme takoj s hrano in stanovanjem **Lovro Šetina, kovač, Šiška** šte. 65 pri Ljubljani. 237 10—3

Prodaj dobro ohranjen glasovir (kratek)

za prav nizko ceno. 264 3—2

Jos. Heybal, organist v Kamniku.

Samogovori

se imenuje najnovejša, pravkar izšla knjiga

Otona Župančiča.

Dobi se v vseh boljših knjigarnah broš. za 246 3 K, vezana za 4 K. 10—2

Mlad gospod išče 2 lepo meblirani sobi

s separatnim vhodom in v bližini Sodnijske palače, ter event. s hrano zjutraj in opoldne ter postrežbo. Ponudbe naj se naslovijo pod šifro „**Sameo**“, katere sprejema iz posebne prijaznosti uprava tega lista pod šte. 214/9. 214 5

Izkaz trgovcev v Ljubljani in drugih krajih Kranjske ki prodajajo milo Goriške tovarne mila A. Gabršček

v korist družbi sv. Cirila in Metoda: 261 3—3
Zastopnik za Ljubljano in Kranjsko g. Slavo Borštnik. — Poljanska c. št. 15.

V Ljubljani:

Berjak & Šober
Češnovar A.
Fojkar Ivana
Grošl Fran
Hajek G.
Jereb Nežika
Jebačin Marija
Javornik F., Glince
Leskovic & Meden
Mehle Jak.
Polak Josip
Plankar Josip
Planinšek Karol
Škerl Viktor
Sušnik A.
Šarabon A.
Stacul Anton
Sark F.
Vodnik I., Šiška
Kotnik I.,
Perdan I.,
Gergolj Adolf, Šiška
Sekular Jos.

Mencinger I.
Remic L.
Krivic J.
Verbič A.
Spreitzer M.

Po drugih krajih na Kranjskem:

Bergoč Iv., Klini pri St. Petru
Brimšek I., Trnovo
Dežman Val., Lesce
Dekleva I., Slavina p. St. P.
Domicelj A., Rakek
Dekleva Fr., Slavina
Domicelj A., Zagorje St. P.
Dolgan Jos., Košana
Ditrih L., Postojna
Flirsager L., Radoljica
Fatur Iv., Rakek
Fabčič J., Sežana
Kalan A., Trata
Kemperle Jernej, Kamnik
Kobi A., Breg pri Borovnici
Kogoj Jernej, Postojna

Ložar Fr., Domžale
Lapajne Št., Idrija
Mekinda Ivana, Rakek
Pogačnik A., Cerknica
Primožič A., Idrija
Puhar Iv., Logatec
Pikl I., Postojna
Svetličič E., Logatec
Spilar L., St. Peter na Krasu
Tomšič Iv., Il. Bistrica
Trampuž Iv., Novomesto
Vrstovšek Fr., Cerknica
Werli Karolina,
Zadnek Fr., Senožeče
Zelen Iv.,
Sumrada Janko, Stari trg
Petkovšek M., Trnovo
Repinc I., Prem
Križaj A., Orehek
Žnidarčič M., Matenjavas
Kutln I., Postojna
Seidl M., Rudolfovo
Klemenčič, Kamnik
Kranjc I., Borovnica.

Menjalnična delniška družba

„MERCUR“

DUNAJ, I, Wollzeile 1.

Akc. kapital K 20.000.000. Res. zaklad K 8.000.000.

Najkulantnejši

:: **nakup in prodaja** ::

vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnic, srečk, deviz, valut in denarja.

:: **Zamenjava in eskomptiranje** ::

izžrebanih zastavnic in obilgacij, srečk in kuponov.

Podružnice:
Praga z menjalnicami: Graben 15, Mala strana, Mest. ulica 17, Baden, Brno, Češka Lipa, Češka Kamnica, Moravski Zumberg, Mödling, Novi Jičín, Písen, Zvitava in Liberec.

Menjalnice na Dunaju:
I. Wollzeile 10, Taborstrasse 4, III. Ungargasse 77 (vogel Rennweg), III. Löwengasse 27, IV. Wiedner Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnerstrasse 88 a, VI. Gumpendorferstrasse 22, VII. Mariahilferstrasse 70, VIII. Lerchenfelderstrasse 132, IX. Alserstrasse 32, XVIII. Währingerstrasse 82, XIX. Döblinger Hauptstrasse 83, XIX. Hauptstrasse 32.